Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Sanctae Mechtildis virginis ordinis Sancti Benedicti Liber specialis gratiae

Mechthild <von Hackeborn>
Mechthild <von Magdeburg>

Pictavii, 1877

Pars Secunda.

urn:nbn:de:bsz:31-60070

Visual Library

PARS SECUNDA.

CAPUT PRIMUM.

QUALITER DEUS ANIMAM INVITAT.

Sabbato quodam, dum ageretur memoria Virginis Matris Dei, hæc ancilla Christi desiderabat ipsam laudare; sed ignorabat qua eam laude digne posset extollere. Tunc solito more ad pedes Jesu se prosternens, vidit Dominum habentem super dextro pede quasi sapphirum, et super sinistro granatum. De quo dum miraretur, dixit ad eam Dominus: « Sicut sapphirus sua virtute malos depellit humores, sic mea vulnera animæ depellunt virus, et eam a maculis purificant; et sicut granatum cor hominis lætificat, sic mea vulnera, post emendationem peccatorum, animam in me gaudere faciunt. » Tunc rapta supra se in alta, vidit Regem gloriæ, et ad dexteram ejus imperialem Matrem ipsius, se vero ad sinistram. Et reclinans se in sinu ipsius, intenta aure cordis auscultabat dulcifluum Cor Christi sine cessatione pulsu vehementi pulsare. Pulsus vero divini Cordis sonabat, quasi animam invitaret, ita dicens: « Veni ut pœniteas; veni ut reconcilieris; veni ut consoleris; veni ut benedicaris. Veni, amica mea, ut percipias omnia quæ amicus amico poterit elargiri. Veni,

Quadruplex pulsus divini Cordis.

soror mea, ut possideas æternam hæreditatem quam tibi pretioso sanguine acquisivi. Veni, sponsa mea, ut mea divinitate perfruaris. »

Virgo itaque Maria habebat amictum crocei coloris, in quo erant rosæ rubeæ, et in ipsis rosæ aureæ mirabiliter intextæ. Croceus color ejus designabat humilitatem, qua omni creaturæ se subjaciebat; rubeæ rosæ, constantiam patientiæ qua ad omnia mitis erat et patiens; rosæ vero aureæ, amorem ipsius, quo omnia opera sua in Dei perficiebat amore. Sorcotium vero erat viride, et rosæ aureæ intextæ, designans quod semper in bonis operibus et virtutibus sanctis florebat. Tunica autem erat ex auro purissimo et nimis fulgenti. Per aurum significabatur amor, et sicut tunica proxima est corpori, sic amor cordi.

Tunc illa beata salutabat præclaram Virginem per Cor dilecti Filii sui, et laudabat per Filium suum eam perfectiori laude, quam aliqua creatura ipsam posset laudare. Post hæc Dominum laudabat, ut ipse solus in ejus cantu laudaretur, et ut nihil adhuc quæreret quam suam laudem. Cui Dominus: « Quare, putas, cum antiphonas imponitis, inclinatis, nisi ut gratiam quam Deus animæ infudit, cum gratiarum actione et laude suscipiatis? » Viditque de Corde Dei tubam prodeuntem ad cor animæ, et iterum de anima circumvolvebatur ad Cor Dei, per quam laus Dei significabatur. Tuba vero erat ornata aureis nodulis, quæ erant illæ beatæ animæ, quæ jam Deum laudant et glorificant in cœlis per infinita sæcula.

Tuba prodit ex Corde Dei ad cor animæ.

CAPUT II.

DE VINEA DOMINI QUÆ EST ECCLESIA, ET DE QUADRUPLICI ORATIONE.

DOMINICA quadam, dum *Asperges me* cantaretur, dixit ad Dominum : « Mi Domine, in quo nunc cor meum vis lavare et mundare ? » Statimque Dominus cum inæstimabili amore se inclinans, quasi mater filio, sibi obviabat, eamque totam circumplectebatur, dicens : « In amore divini Cordis mei te lavabo. » Et aperiens januam Cordis sui, mellifluæ divinitatis gazophylacium, in quod intravit velut in vineam. Viditque ibi flumen aquæ vivæ ab Oriente usque ad Occidentem [1]; circa flumen duodecim arbores afferentes duodecim fructus, id est, virtutes quas beatus Paulus in Epistola sua [2] enumerat : scilicet, charitas, pax, gaudium, etc. Hæc aqua vocabatur flumen charitatis. Intravit itaque anima, ibique ab omnibus maculis lavabatur. In hoc flumine erat multitudo piscium aureas squamas habentium, qui significabant amantes animas, quæ ab omnibus terrenis delectationibus separatæ, seipsas fonti omnium bonorum, hoc est in Jesum, immerserunt. In vinea erant palmites plantatæ ; quædam erectæ, et quædam ad terram inclinatæ. Erectæ palmites sunt illi qui mundum cum suis floribus contempserunt, et mentes suas ad cœlestia erigunt; palmites vero inclinatæ sunt illi

Flumen aquæ vivæ. et circa illud duodecim virtutum arbores.

1. Hæc tota visio de aqua viva, de vinea Domini, videtur a Poeta *Dante* fuisse sibi accommodata in Cantu XXVIII *Purgatorio*, et seqq. ubi se prodit a Domna *Matelda* cum cantaretur *Asperges me* fuisse ductum trans flumen, et de quibusdam mysteriis doctrinam accepisse.

2. GALAT. V, 22.

miseri qui in terræ pulvere peccatorum suorum jacent. Dominum etiam in specie hortulani terram fodebat; cui illa : « O Domine, quod est fossorium tuum ? » Et Dominus : « Timor meus. » In quibusdam vero locis erat terra dura, in quibusdam autem mollis : dura significabat eorum corda qui in peccatis durati, nec admonitione, nec increpatione corrigi sciunt ; mollis vero terra, corda eorum qui per lacrymas et veram cordis contritionem sunt emolliti.

Vineam Domini anima irrigat.

Dixitque Dominus : « Hæc vinea mea Ecclesia est catholica, in qua triginta tribus annis multo labore desudavi. In hac vinea tu mecum labora. » Et illa : « Qualiter ? » Cui Dominus : « Rigando eam. » Statim anima cum impetu currens ad flumen, tinnam aqua plenam in humeros suos accepit ; et valde onerata, venit Dominus secum portans, factumque est illi onus leve. Et dixit Dominus : « Sic cum gratiam hominibus tribuo, omnia videntur levia et suavia, quæ propter me faciunt aut sustinent; sed cum gratiam subtraxero, cuncta eis gravia videntur. » Circa palmites vero vidit Angelorum multitudinem quasi murum ; quia ipsi discurrunt inter nos et circa nos, Ecclesiam Dei defendentes.

Dominus Mechtildem docet psalmum *Miserere* legere.

Post hæc, magistrorum optimus docuit eam psalmum *Miserere mei Deus*, qui habet viginti versus, quem deberet distinguere per quatuor, scilicet in quinque et quinque, cum antiphona : *O beata et benedicta et gloriosa Trinitas, Pater et Filius et Spiritus Sanctus* [1], et versus *Miserere, miserere, miserere nobis*. Primos quinque versus pro omnibus peccatoribus, qui peccatis indurati, ad Deum converti nolunt, ut Deus per amarosam mortem suam, per veram pœnitentiam eos dignetur revocare. Secundos quinque versus pro pœnitentibus, ut optatam remissionem consequantur, et nunquam de cætero redeant ad peccata. Tertios quinque versus, pro

1. Antiphona ex officio veteri SS. Trinitatis.

justis qui jam in bonis actibus et virtutibus proficiunt, ut in his perseverent. Quartos quinque versus, pro omnibus animabus purgandis, quæ sunt in certitudine quod cito in cœlesti regno sunt bibituræ poculum fontis vivi, et in æternum cum Christo regnaturæ, ut citius absolutæ cum Domino epulentur.

Inter Secretum vero, cum hostia elevaretur, dixit Dominus ad eam : « Ecce me totum cum omni bono quod est in me, do in potestatem animæ tuæ, ut quidquid de me facere velis, hoc totum sit in tua potestate. » Quod illa renuit accipere, sed elegit suam in omnibus voluntatem. Et Dominus : « Non quod ego volo, sed quod tu, hoc sit in tua potestate. » At illa voluntatem Domini agnoscens, dixit ad eum : « Nihil utilitatis meæ appeto, nihil quæro, nil aliud volo nisi ut hodie a teipso, et in teipso, et per teipsum lauderis, sicut unquam altius aut perfectius poteris laudari. »

Dominus, cithara et summus Cantor.

Tunc vidit de corde Dei exire citharam ; cithara autem illa erat Dominus Jesus, chordæ vero, omnes electi qui in Deo unum sunt per amorem. Tunc summus Cantor omnium cantorum Jesus, citharam percussit, et sono dulcisono insonabant omnes Angeli dicentes :

« Laus æterna tribus personis, quod Dominus elegit te in sponsam et in filiam. [1] »

Deinde omnes Sancti cantabant in Deo dulci harmonia dicentes : « Grates nunc omnes reddimus Deo Patri, pro hac anima quam sua ditavit gratia. Benedictus Deus. »

1. Quod laudis præconium in diversis latinis codicibus veteri Teutonico idiomate solummodo traditur. Juxta San-Gallensem sic recte legitur : LOBE EWIG AN DRIN PERSONEN, DAS HER DICH VERKOREN HAT ZU EINER BRUT UND ZU EINER DOCHTER. Editor vero Lipsiensis teutonicus, 1503, mendose legit; cujus errorem plurimi secuti sunt.

CAPUT III.

QUALITER DEUS AD ANIMAM VENIT.

Mira divini Cordis ad cor animæ applicatio.

Nocte quadam cum a somno vigilaret, et Dominum intimis præcordiis salutaret, vidit ipsum de cœli palatio venientem ad se, et Cor suum divinum cordi suo applicantem, sibique dicentem : « Nunquam apis avidius mittitur in prata virentia ad carpendos flores dulces, sicut ego paratus sum ad tuam venire velociter animam me vocantem. »

QUALITER IN DEI AMORE EST SUCCENSA.

Item et hoc sæpius ei contigit, ut cum pigra et minus devota esset, divinum Cor Dei quasi ignitum aurum cordi suo jungi sentiret, ex cujus caloris vapore miram percipiens dulcedinem, mox ferventissimo amore solito est succensa.

CAPUT IV.

DE AMPLEXU DOMINI.

In choro contemplans B. Mechtildis deficit.

Sabbato etiam quodam vidit ipsum sponsum Ecclesiæ Jesum de cœlo se inclinantem expansis manibus, in ejus amplexus ruentem, eamque medullitus sic in se trahentem, ut tota absorpta in Deum penitus in se deficeret, in tantum ut a choro portaretur quasi exanimis ; quia spiritus ejus

totus transierat in ipsum quem toto corde dilexit, et præ omnibus concupivit. Et tam mira dulcedine replebatur, ut per septimanam dulcedinem illam sentiret.

Item lectionem lectura, dum ad pulpitum inclinaret, apparuit ei speciosus forma præ filiis hominum, puer Jesus, eam circumplectens, et ad se trahens, a quo cum magna difficultate et pœnalitate se erexit; vix lectionem legere poterat.

CAPUT V.

DOMINUS ILLAM JUVAT AD LECTIONEM.

Item multoties sibi accidit ut, dum in Matutinis plena Deo in fruitione magna et dulcedine esset, ita ut omnem fortitudinem consumpsisse nec lectionem suam legere posse videretur, diceret ad eam Dominus: « Vade et lege; nam ego te juvabo. » Sicque cum magna constantia lectionem incipiens eam complevit.

CAPUT VI.

DOMINUS ILLAM SUAVITER MANE EXCITAT.

In choro legens deficit B. Mechtildis

Quadam autem vice dum ad Matutinos Evangelium *Exurgens Maria* legeret, tanta illam Dominus gratia et dulcedine infudit, ut a se penitus deficiens lectionem intermitteret, ita ut a choro exanimis portaretur. Cumque

in lectulum repausanda reclinaretur, rogabat Dominum ut hora competenti eam excitaret. Et ecce in Prima, vidit in visu juvenem pulcherrimum coram se stantem, ex cujus præsentia cor ejus tantam sensit dulcedinem ut inde excitaretur.

CAPUT VII.

DE CURSU ET LABORE DOMINI.

Alia vice dum ex præcepto post Matutinos dormitum iret, vidit Dominum quasi in sublimi solio residentem, sub pedibus scabellum habentem, et sibi dicentem : « Hic super pedes meos te reclinans, dormi. » Quæ statim obediens, caput super pedes ejus posuit ita ut auris ejus vulneri pedis aptaretur. Tunc audivit vulnus illud quasi ollam ferventem ebullire. Et dixit Dominus ad eam : « Quem sonum dat coquens olla ? » At illa dum cogitaret se nescire, respondit Dominus : « Olla ebulliens semper sonat ac si dicat : « Curre, curre; sic fervens et ebulliens amor Cordis mei semper instigavit me dicens : Curre, curre de labore ad laborem, de civitate ad civitatem, de prædicatione ad prædicationem ; nec unquam quiescere me permisit, donec omnia saluti tuæ necessaria ad finem usque complevi. »

Per vulnus pedis Domini audit anima sonum mirificum.

CAPUT VIII.

DE OSCULO DOMINI.

Contristata quadam vice per orationis subsidium solito more ad Dominum confugit, ipsi cor suum et voluntatem offerens, ita ut non solum hoc, sed etiam quæcumque pro ejus amore libenter sufferret adversa. Adquam Dominus dulciter se inclinans, os suum roseum illi præbuit osculandum. Sentiens autem anima ipsum barbam non habere, cogitare cœpit si aliquod præmium a Deo Patre pro barbæ in passione evulsione accepisset. Cui Dominus : « Ego Creator universorum non indigeo ullo præmio, sed tu es præmium meum. Te enim Pater meus cœlestis mihi in sponsam et filiam donavit. » Et anima : « Cur, amantissime Domine, hoc in me facis, cum nil boni sit in me ? » Qui respondit : « Solummodo propter meam bonitatem, quia delectamentum cordis mei posui in te. »

Anima fit præmium Christi.

CAPUT IX.

QUALITER EI DOMINUS APPARUIT.

Alia vice apparuit ei Dominus Jesus quasi parvulus annorum quinque. Quæ dixit : « Mi Domine, cur in tali ætate mihi appares ? » Et puer : « Tu modo quinquaginta habes annos, et ego quinque. Primus annus meus

Dominus quinquennis ipsi quinquagenariæ apparet.

stabit pro annis decem vitæ tuæ; secundus vero annus stabit pro vicesimo tuo, et tertius pro trigesimo tuo, quartus pro quadragesimo tuo, quintus autem pro quinquagesimo tuo : sicque omnia peccata tua delebuntur, et anni tui sanctificabuntur, totaque conversatio tua ex mea conversatione perfecta erit. »

Puer autem stabat manus suas sæpius respiciens ; et cum super hoc illa miraretur, puer respondit : « Sicut homo manus suas sæpius respicit, sic ab infantia mea usque ad diem passionis meæ, quotidie mortem meam in corde meo revolvebam, et omnia præcognovi quæ ventura erant super me. » Per quod instruebatur quia bonum est homini, mortem et ea quæ ventura sunt ei, sæpe memorari.

CAPUT X.

QUOD DOMINUM IN SPECIE DIACONI VIDIT.

ITEM, vidit Dominum Jesum stantem juxta altare in dalmatica, habentem in pectore crucem nimium fulgentem. Tunc illa dixit : « Mi Domine dilecte, quare sic te ostendis ? » Et ille : « Sicut, inquit, diaconus ad altare ministrat, sic ego omnia cum sacerdote et in sacerdote operor quæ ipse operatur. » Et illa : « Quid designat crux quam gestas in pectore ? » Respondit : « Superior pars crucis amorem meum designat, cui homo nil præponere debet ; inferior vero humilitatem, qua omni creaturæ homo se debet subjicere propter me ; dextra pars, timorem Dei in prosperis non postponere ; sinistra, adversa propter me patienter tolerare. Si quis hanc crucem in corde suo per jugem memo-

Dominus cum sacerdote et in sacerdote operatur.

riam gestaverit, hoc erit merces laboris ejus, quod cum primo anima ejus a corpore exierit, nusquam nisi in Corde meo mansionem habebit. »

CAPUT XI.

DE FLAGELLO DOMINI.

VIDIT aliquando Dominum stantem, aureum flagellum manu tenentem, sibique minantem. Tunc illa corruit in terra, et flagellum Domini amplexabatur. Idque dabatur intelligi quod homo cum gratitudine dona Dei suscipere debet, tam prospera quam adversa. Dominus autem elevans eam, tunica rubea eam induit plena foraminibus, dixitque illi: « Sic corpus meum in passione totum erat undique perforatum et doloribus laceratum, ut a planta pedis usque ad verticem non esset in me vestigium sanitatis. » In hoc præfigurabatur quod molestia infirmitatis eam in brevi erat oppressura.

Anima flagellum sibi minax amplexatur.

Vidit etiam Dominum aureum calicem retro se tenentem: per quod intellexit quod dulcedinem quam Deus animæ infusurus est, ista necdum videt neque gustat, sed est in Deo abscondita, a quo bona cuncta procedunt.

CAPUT XII.

QUOD IN SUA TENTATIONE FUIT CONSOLATA.

HANC Dei famulam diabolus valde ac sæpe tentationibus infestabat, sicut etiam quosque Deo devotos consuevit

molestare. Contigit itaque die quodam ut Deus suam gratiam eidem participasset, et magnum bonum animæ ejus fecisset; cum in ejus præsentia esset, affuit tentator, immittens cordi ejus timorem illum et tristitiam, quod donum illud non esset a Deo. Cum autem nimium fatigaretur, corruit ad pedes Domini Jesu, et conquerebatur infidelitatem cordis sui, dicens: « Ecce, Domine mi, hoc donum offero tibi ad æternam laudem et gloriam tuam, orans ut si donum hoc non est ex te, nunquam amplius detur mihi, quia omni dulcedine et consolatione propter te libentissime carebo. » Quam Dominus proprio vocans nomine ait: « Mi dilecta Mechtildis[1], noli timere, ego juro tibi per virtutem meæ divinitatis, quod timor et tristitia hæc te non nocebunt, sed magis sanctificabunt, et ad gratiam meam te præparabunt. Et si hæc cordis tui gaudium non temperarent, cor tuum nimia dulcedinis affluentia dissolvi oporteret. Noli mirari, si te istæ cogitationes impugnant, cum sis in mea præsentia; quia et diabolus me tentabat, cum propter te penderem in cruce. »

Tentator divinæ dulcedini timorem immiscet.

Timor per Dei gratiam in profectum animæ succedit.

CAPUT XIII.

QUALITER DEUS ANIMAM IN MŒRORE SUSTENTAT.

Alia vice, cum nimium esset turbata, ad Dominum confugit fidelissimum adjutorem. Continuo apparuit ei Christus quasi juvenculus speciosissimus, ducens eam ad

1. Codex Guelferbytanus solus hic nomen Mechtildis scriptum præbet, quod alii reticent, prima ipsius littera contenti.

altare: in quo agnovit quod Dominus prolocutor voluit esse ejus apud Patrem suum, pro negligentiis ejus et commissis. Dedit ei etiam baculum ad sustentandum, qui non habebat capitellum quo posset sustentari; baculus vero ille humanitatem Christi figurabat. Ancilla Christi mirabatur cur baculus capitello careret, et ait Dominus ad eam: « Ego volo manum meam ponere super illum, ut inde sustenteris; cum ergo solatium in mœrore dedero, scias quod in manu mea requiescis; sed cum non sentis consolationem, scias quia manum subtraxi, et tunc fideli corde mihi adhærebis. »

Dominus animæ mœrenti supponit manum.

CAPUT XIV.

DE DESIDERIO QUOD HABUIT AD CONFESSIONEM.

Die quadam volens confiteri, sed confessorem non habens, multum contristabatur eo quod corpus Domini inconfessa sumere non auderet. Tunc in oratione cœpit in amaritudine conqueri Deo summo sacerdoti negligentias et culpas suas; qui dabat ei certitudinem de remissione omnium peccatorum; de quo gratias agens dixit ad Dominum: « O dulcissime Deus, quomodo nunc est circa peccata mea? » Qui respondit: « Sicut cum rex præpotens venturus est in aliquod hospitium, domus velociter mundatur ne aliquid ibi appareat quod oculus ejus offendat; sed cum tam prope sit quod immunditiæ non possint foras ejici, in angulum colliguntur, ut postmodum inde projiciantur: sic cum integram voluntatem et desiderium confitendi habes peccata, nec postmodum iterandi, omnia sic coram me delentur quod amplius eorum non recordabor; licet postmodum per confessionem

Confessarii defectus suppletur.

retractentur. Voluntas autem et desiderium quod habes et studium evitandi peccata in quantum potes, est quasi vinculum inseparabile quod te mihi stringit et copulat fœdere insolubilis unionis. » Sed cum adhuc variis cogitationibus hæsitaret, reputans se indignam accedere ad imperiale convivium Regis Angelorum, cogitans qualiter imparata nec confessa tam magnificum perciperet donum, insuper etiam spem et consolationem sibi ingereret, ait illi Dominus : « Cogita quod omne desiderium quod unquam aliquis ad me habuit, a me inspiratum est illi; et omnis scriptura, et Sanctorum eloquia a Spiritu meo fluxerunt et fluent sine fine. » In hoc cognovit quia et hoc desiderium quod habebat, ut sumeret corpus Christi, a Spiritu Sancto sibi est cœlitus inspiratum; acceptaque fiducia, in tantum confirmatum est cor ejus, ut sibi videretur nullo modo ab hoc desiderio revocari.

Desiderium ad Deum ab ipso est.

Cum autem sic esset confirmata, audivit choros Angelorum in cœlo cum lætitia personare : *Confirmatum est cor Virginis*[1]. Et sic accessit ad convivium excellentissimi corporis et sanguinis Christi. Tunc audivit ipsum sibi dicentem : « Vis agnoscere quomodo ego sum in anima tua ? » At illa se indignam æstimans, sed tamen nil volebat quam Dei voluntatem. Tunc vidit ex membris suis splendorem mirificum progredi tamquam solis radios; per quod agnovit divinæ gratiæ operationem in se, et bonitatis Dei erga se præcipuum indicium.

Qualiter in se anima divinæ gratiæ agnoscit operationem.

1. Responsorium in festo Circumcisionis Domini.

CAPUT XV.

QUOD AMOR OMNIA EJUS NEGLECTA SUPPLEVIT.

Alia vice, cum tempus sibi a Deo concessum inutiliter expensum in amaritudine cordis sui recogitaret, et dona Dei ut ingrata absque fructu consumpsisse rememoraret, dixit ad illam amor : « Ne turberis : ecce ego omnia debita tua recuperabo, et cuncta neglecta pro te supplebo. » Et cum hoc donum magnum sibi videretur, tamen non poterat inde consolari præ nimietate doloris eo quod tanta bona amisisset, et Deum amatorem suum, qui tam innumera bona ipsi contulit, tam ardenter non amasset, et tam infidelis ei exstitisset, qui sibi et omnibus semper fidelissimus est. Cui Dominus : « Si mihi perfecte fidelis es, tunc multo carius tibi sit ut amor meus neglecta tua pro te suppleat, quam tu, ut ipse ex hoc laudem habeat et honorem. »

Melius est animæ ut ejus infidelitates amor suppleat.

CAPUT XVI.

QUOD EI DOMINUS AMOREM IN MATREM DONAVIT.

Alia vice, circumdedit eam amor vestimento solaris luminis, et accesserunt ambo, videlicet amor et anima, et stabant in Christi præsentia, tamquam virgines pulcherrimæ. Anima vero multum affectabat propius accedere, quia quamvis illam imperialem faciem contemplaretur, non tamen illi sufficiebat. De quo dum miraretur, essetque in magno

Amor animam ad Cor divinum ducit.

desiderio, innuit ei Dominus manu. Tunc amor assumens animam duxit ad Dominum; illa vero reclinavit se ad vulnus melliflui Cordis Salvatoris sui unici, hauriens inde pocula omnis dulcoris et suavitatis plenissima, ibique omnis amaritudo ejus versa est in dulcedinem, et timor ejus mutatus est in securitatem. Ibi etiam de Corde Christi suavissimo esuxit fructum dulcissimum, quem assumens de Corde Dei in os suum posuit : per quod significabatur illa æterna laus, quæ de corde Dei procedit ; quia omnis laus qua ipse laudatur, effluit ab illo qui est purus etiam fons omnis boni. Deinde alium assumpsit fructum, scilicet gratiarum actionem ; quia nihil potest anima a seipsa nisi præveniatur a Deo.

Omnis laus Dei a Corde divino.

Et Dominus ad eam : « Adhuc præ omnibus unum a te fructum desidero. » Cui anima : « O mi dilectissime Deus, et quis est hic fructus ? » Et Dominus : « Ut omne cordis tui delectamentum in me solum effundas. » Tunc illa : « O amator unice, quomodo hoc possum facere ? » Qui respondit : « Amor meus in te perficiet. » Tunc illa ex nimio affectu gratitudinis dixit : « Eia, eia : Amor, amor, amor ! » Et Dominus : « Tu matrem tuam nominabas MINNE [1], et amor meus erit mater tua ; et sicut filii sugunt matres suas, sic et tu ab ea suges internam consolationem [2], suavitatem inenarrabilem, et illa te cibabit et potabit ac vestiet, et omnibus necessitatibus tuis, velut mater filiam suam unicam, te procurabit. »

Qualiter ad amorem clamat Mechtildis.

1. Quod interpretatur *amor*.

2. Verbum quod magnas quæstiones circa librum *De Imitatione Christi* excitabit.

CAPUT XVII.

QUALITER UNUM CUM DILECTO EST EFFECTA, ET DE AMORE.

ITEM cum in oratione, ferventi corde, dilectum animæ suæ desideraret, subito divina virtus animam ejus in tantum sibi attraxit, ut videretur sibi ad latus Domini consedere. Dominus vero animam Cordi suo per dulcem amplexum imprimens, tam abunde sua gratia eam perfudit et replevit, ut sibi videretur de omnibus membris suis tamquam rivulos effluere in omnes Sanctos, ita ut omnes novo et speciali gaudio perfusi, corda sua velut lampades perlucidas in manibus tenerent, repletas dono illo, quod Deus animæ infuderat, et cum magna gratitudine et lætitia Domino pro anima illa gratias referebant.

Deinde vidit in corde Dei quasi virginem pulcherrimam habentem annulum in manu, in quo erat lapis adamas cum quo sine intermissione cor Dei tangebat. Anima vero interrogabat virginem cur sic cor Dei tangeret; quæ respondit: « Ego sum amor divinus, et hic lapis Adæ culpam designat: et sicut adamas absque sanguine frangi non potest, sic Adæ culpa sine humanitate et sanguine Christi dissolvi non poterat. Statim enim ut Adam peccavit, ego me intromisi, et culpam illam totam intercepi; sicque cor Dei incessanter tangendo et ad pietatem movendo, ipsum quiescere non permisi, donec in momento Filium Dei de corde Patris in sinum deposui Virginis Matris. Quæ dum montana conscenderet ut Elizabeth salutaret, beatus Joannes tanto gaudio in utero matris ad Christi præsentiam est repletus, ut nunquam de cætero terreno gaudio posset exultare. Deinde

Statim ut Adam peccavit, amor se intromisit cor Dei tangens.

Filium Dei in præsepio pannis involutum reclinavi; exhinc in Ægyptum deduxi; post hæc ad omnia quæ pro homine fecit et sustinuit, ipsum inclinavi, donec patibulo Crucis eum affixi, ubi omnem iram Patris mitigavi, et hominem Deo amoris fœdere indissolubili copulavi. »

Et anima: « Dic, quæso, quid in omnibus quæ pro nobis pertulit Christus, maxime doluit? » Amor respondit: « Quod in Cruce extentus fuit, ita ut omnia membra ejus divaricari possent. Quicumque pro hoc dolore illi gratias egerit, ita gratum ei obsequium præstat, ac si omnia vulnera ejus unguento suavissimo deliniret. Si quis etiam pro siti qua in Cruce hominum sitiebat salutem gratias egerit, ac si ejus sitim refrigeret acceptabit. Qui vero illi gratias agit, quod clavis confixus in Cruce pependit, tam gratum illi erit ac si eum de Cruce et omnibus pœnis solveret. »

Dolentis in cruce Christi pia recordatio.

Dixitque iterum amor ad animam: « Intra in gaudium Domini tui. » In hoc verbo totaliter in Deum rapta est, ut sicut aquæ stilla infusa vino, tota mutatur in vinum, ita hæc beata in Deum transiens, unus cum eo spiritus est effecta. In hac unione anima in se annihilabatur; sed Deus eam confortans ait illi: « Omnia quæ unquam homo capere potest tibi infundam, et in quantum homini possibile est, dona mea in te multiplicabo. » Et ait amor: « Hic quiesce pausans in Corde dilectoris tui, ne inquieteris in prosperis; ibi quiesce in rememoratione beneficiorum dilecti tui, ne unquam inquieteris adversis. »

Amor animam quiescere jubet in Corde dilectoris.

CAPUT XVIII.

QUOD DEUS ANIMAM SUIS VIRTUTIBUS DECORAVIT.

Quadam die, dum cantaretur Psalmus *Laudate Dominum de cælis*, in verbo illo: *et aquæ quæ super cælos sunt, laudent nomen Domini* (Psal. cxlviii. 4.) dixit ad Dominum: « O Domine, quæ sunt aquæ illæ de quibus hoc canitur? quia scio te ab omnibus guttis aquarum, in teipso speciali modo laudari? » Cui Dominus: « Omnium lacrymæ Sanctorum, quas unquam ex amore sive devotione, sive compassione, sive contritione effuderunt. » Et statim vidit aquam limpidissimam, designantem lacrymas Beatorum, cujus fundus erat ex auro purissimo, habens pro arena margaritas et gemmas pretiosas, designantes diversas Sanctorum virtutes, in quibus se in terris exercuerant: scilicet in orationibus, vigiliis, jejuniis et aliis operibus virtuosis. Erat etiam multitudo piscium in illa aqua ludentium et se agitantium; per quod significabantur desideria quæ animam ad Deum agitant, et suspiria, et planctus quibus anima Deum allicit ad se. Sancti enim in cœlo virtutes suas et quælibet bona opera sua in Deo contemplantur, ad augmentum gaudiorum et delectamentum cordis eorum, licet suis virtutibus quilibet in seipso decoretur.

Aquæ cœlorum lacrymæ Sanctorum.

Post hæc Domino conquesta est quod diem desponsationis suæ tam devote non celebrasset, nec tanta fidelitate sibi adhæsisset ut sponsam sponso unico decuisset. Tunc induit eam Dominus veste virtutum suarum perfectissimarum, imponens capiti ejus diadema aureum; strinxit eam amplexibus intimæ charitatis, et brachio nudo circumdedit eam. Cum

Desponsationis animæ celebratio.

vero anima miraretur cur ita faceret, dixit illi Dominus : « Quia inter me et te nulla est omnino obscuritas, et omnium mysteriorum meorum te nihil celabo. » Vidit etiam millia millium Angelorum cum reverentia stantium ante Regem suum ; et ait Dominus ad animam : « Ecce hos omnes tibi do ut tibi famulentur. » At illa desiderabat ut omne ministerium quod sibi impenderent, ad laudem et gloriam exhiberent sui unici amatoris. Statim ergo vidit de singulis Angelorum cordibus tubas procedere ad Cor Dei, et ita dulcem canticum personare, ut nullus valeat enarrare.

Anima in Cor divinum recipitur.

Post hæc Cor Dei aperiebat se, et ipse intraxit eam, concludens eam in seipso, ita dicens ei : » Superior pars Cordis mei erit tibi suavitas divini Spiritus, qui jugiter in animam tuam stillabit, ad quam anhelanti desiderio oculos eleves et os aperias, attrahendo divinæ dulcedinem gratiæ, sicut dicitur in psalmo : *Os meum aperui, et attraxi spiritum* (Psal. cxviii. 131.) In inferiori parte, invenies thesaurum omnium bonorum, et desiderabilium copiam supereffluentem. In parte orientali reperies lumen veræ cognitionis, ad intelligendam atque perficiendam omnem meam voluntatem. In australi parte, videbis paradisum æternarum deliciarum, et ibi semper mecum eris in mensa. » Et statim vidit mensam positam, et mensale candidissimum suppositum : per mensam significabatur largitas, per mensale pietas. Ad hanc mensam Dominus sedebat, et anima cum lætitia ministrabat ; et multa fercula, scilicet diversa dona Dei, ipsi proponebat. Quoties enim gratiarum actiones divinæ retulit largitati, pro singulis donis et innumeris beneficiis suis, toties ei fercula apponebat. Dixitque ad Dominum : « Quid, dilecte mi, tibi propino, cum pro amicis tuis oro ? » Qui respondit : Vinum mihi propinas nobilissimum quod lætificet cor meum, sicut scriptum est : *Vinum lætificat cor hominis.* (Ps. ciii. 16.) Et illa : « Quid tibi propino cum pro peccatoribus oravero ? »

Domino assidens anima diversa vina propinat.

Respondit : « Merum mihi propinas dulcissimum, superans mel et favum, cum pro meis oras inimicis, qui sunt in statu damnationis, ut ad me convertantur. » Et anima : « Quid vero tibi propino, cum pro animabus oro? » Respondit: « Vinum quod etiam jucundum facit cor meum, cum oras pro his qui in mea sunt benevolentia, ut citius a pœnis eruantur. »

Tunc anima : « O amantissime, quam ferventi desiderio nunc cor meum tibi offerre cupio. » Qui statim accipiens cor ejus in manus suas, odoratus est ad illud tamquam ad rosam suaviter redolentem. Cui anima: « Quid fragras in eo in quo nil est boni? » Et Dominus : « Cum ego sum in anima tua, meiipsius suavitas redolet in te. » Post hæc dixit ad illam : « In occidentali parte est longitudo dierum, pax æterna, et gaudium sine fine mansurum. In parte aquilonis recipies æternam securitatem contra omnes adversarios tuos, quod nullus adversum te amplius prævalebit. »

Dominus cor animæ tamquam rosam odoratur.

CAPUT XIX.

QUOD EAM DOMINUS SEIPSO SEPELIVIT IN DIE PARASCEVES.

Item in quodam Parasceve dum sacerdotes Crucem so'ito sepelirent, devota hæc Virgo ait ad Dominum : « O animæ meæ præcordialis dilecte, utinam nunc anima mea esset eburnea, ut te in ea decentissime sepelirem ! » Cui Dominus versa vice respondit : « Et ego te in me sepeliam ; eroque supra te spes et gaudium, elevans te, intra te vita vivificans et sagina lætificans et impinguans animam tuam. Retro te ero desiderium propellens te ; ante te vero amor alliciens et demulcens animam tuam. A dextris tuis ero laus

Dominus seipso invlovit animam.

perficiens omnia opera tua ; a sinistris vero, reclinatorium aureum, sustentans in tribulationibus ; infra te quoque firmamentum, tenens animam tuam. »

QUALITER EI DOMINUS DEDIT COR SUUM IN PIGNUS ÆTERNÆ VITÆ.

Feria deinde quarta post Pascha, cum imponeret Missam, *Venite benedicti Patris mei*, ineffabili et inusitata quodam replebatur lætitia, dixitque ad Dominum : « O si una essem de his nimium benedictis, qui hanc tuam dulcissimam audituri sunt vocem ! » Ad quam Dominus respondit : « Etiam pro certo scias [1], daboque tibi Cor meum in pignus quod tecum semper habeas, et in die illa cum hoc desiderium tuum complevero, in testimonium mihi illud resignes. Do etiam tibi Cor meum in domum refugii, ut in hora defunctionis tuæ nulla via præterquam in Cor meum perpetuo pausatura declines. »

Hoc donum unum ex primitiis donorum Dei erat ; cœpitque ex hinc nimiam devotionem circa divinum Cor Jesu Christi affici, et fere quotiescumque Dominus sibi apparebat, aliquod speciale donum a Corde ejus accipiebat, sicut in hoc libro multis patet in locis. Sic etiam ipsamet dicere solebat : « Si omnia scribi deberent quæ a benignissimo Dei Corde mihi collata sunt bona, matutinalis libri excederent quantitatem. »

1. Cf. *Legatus*. Lib. V. 4. et hujus *Libri specialis gratiæ* part. VIII.

CAPUT XX.

QUALITER CHRISTUS PRO EA LAUDES DEO PATRI PERSOLVIT.

Die quadam cum post susceptionem sacratissimi corporis Christi gratias Deo pangeret, ac ipsum Dei Filium Jesum, amantis animæ sponsum floridum exoraret, ut ipse pro tanto et tam inæstimabili dono in se sibi collato, laudes amatorias Deo Patri persolvere dignaretur, vidit ipsum protinus Patri cœlesti reverenter adstantem, et his verbis illum dignissime extollentem :

Cœtus in excelsis te laudat cœlicus omnis,
Et mortalis homo, et cuncta creata simul[1].

Unde per hæc verba, *cœtus in excelsis*, intellexit Dominum intrahere sibi concordiam universæ laudis cœlestium; per illud vero, *et mortalis homo,* simul in se counire omnium mortalium intentionem; ac per illud, *cuncta creata simul,* totius creaturæ essentiam etiam in seipso ad laudem Dei Patris coadunare, atque sic ex parte omnium cœlestium, terrestrium, et infernorum pro ipsa laudem in conspectu Dei Patris personare.

Omnem creaturam in se Christus concludit.

Dehinc ipsa innixa supra pectus dilecti sui, audivit in intimis divini Cordis quasi tres pulsus sonantes[2]. Quod dum illa multum admirans, scire cuperet quid per tales pulsus notaretur, Dominus respondit: « Tres isti pulsus tria denotant verba quibus animam alloquor amantem : primus itaque, est *veni*, scilicet secedendo ab omnibus creaturis; secundus est,

1. Ex hymno *Gloria laus* in Processione diei Palmarum.
2. Cf. part. I. c. 10. et part. V. cap. ultimum.

Cor divinum thalamus animæ.

intra, videlicet fidenter tamquam sponsa; tertius est, *thalamum*, id est, Cor divinum. » Per hæc verba intellexit quod Deus primo evocat quemlibet electum ab omni creatura, ita ut omnibus delectamentis, quæ in aliqua potest invenire creatura, libera et plena voluntate abrenuntians, ipsi soli Domino Deo suo devotione tota vacet. Dehinc Dominus suadet confidentiam, ut scilicet electus, tamquam sponsa quæ nullam omnino veretur repulsam, fiducialiter semper accedat, et intret thalamum Cordis sui divini, in quo abundat et superbundat copia totius delectationis et beatitudinis, quam nunquam cor poterit humanum exoptare.

Quæ sit vox Filii Dei.

Tunc illa vehementi desiderio desiderabat ut aliquem sonum sive modum mereretur percipere vocis Filii Dei, suavi sono quo intonare solet laudes Deo Patri. Cui Dominus: « Vox mea nihil adhuc est nisi tantum: *fiat;* id est, prævalentia divinæ voluntatis meæ. Nam cœlum, terram, maria et omnia quæ in eis sunt, solo verbo illo creavi, sicut Scriptura testatur, dicens: *Fiat lux, fiat firmamentum*, etc. Quia omnia quæ in cœlo et in terra sunt, sola divina voluntate mea reguntur, et omnis Sanctorum laus, gaudium et beatitudo, solo nutu meo incitantur. »

CAPUT XXI.

QUOD COR DOMINI IN SIMILITUDINE LAMPADIS SIBI VISUM EST.

In Missa quadam, dum cogitationibus diversis impedientibus, fruitione divina frustraretur, mediatricem Dei et hominum, Virginem Mariam, exorabat ut sibi præsentiam Filii sui dilecti obtineret. Cujus interventu, ut credimus, conspexit Regem gloriæ, Dominum Jesum, in solio subli-

mato ac crystallina, puritate perspicuo residentem. Ex cujus solii anterioribus partibus duo rivuli eximiæ puritatis, aspectu delectabiles, progrediebantur [1]; quos intellexit esse gratiam remissionis peccatorum. ac spiritualis consolationis, quæ in Missa cuilibet, ex virtute divinæ Providentiæ, specialius et facilius largiuntur.

Duo rivi e solio Dei profluentes unus remissionis, alter consolationis.

Circa vero oblationem hostiæ benedictæ, exsurgens Dominus a solio illo, videbatur Cor suum suavissimum, instar lampadis perlucidæ, plenissimæ et superabundantis, propriis manibus elevare. Quæ lampas ex omni parte circaque tanto impetu effluebat, quod magnæ guttæ ex ipsa supereffluxione resaliebant; nec tamen plenitudo lampadis aliquatenus imminui videbatur. Per quod intelligi dabatur quod quamvis de plenitudine Cordis Christi omnibus sufficientissime gratiæ ministrentur, secundum cujuslibet capacitatem, tamen in seipso abundantissime redundat omni beatitudine, nec aliqua unquam parte patitur detrimentum. Vidit insuper corda omnium præsentium, quasi funiculis quibusdam in specie lampadum, Cordi Dominico annexa; quorum quædam erecta et quasi oleo plena videbantur ardere; quædam vero quasi vacua dependebant circumversa. Unde intellexit per lampades ardentes et erectas, illorum designari corda qui cum devotione et desiderio Missæ interessent; et per lampades vero dependentes, eorum corda qui negligebant per devotionem elevari.

Cor Christi ut lampas supereffluens.

Tunc illa magno exoptabat desiderio, ut cor suum divino Cordi totaliter infunderetur. Et statim cognovit illud quasi de medio aliorum elevari, et in similitudine piscis unius immergi Cordi divino. Cumque illa supplici devotione a Domino rogaret edoceri quali modo cor suum sibi immer-

1. His duobus rivulis alludere per flumina duo Lethe et Eunoe *Dante* videtur, *Purgatorio*. c. XXXIII.

Cor Mechtildis in Cor Christi mergitur.

sum disponere deberet, ut semper in unione illa beata quam susceperat, permaneret; vidit protinus Cor divinum quasi mutatum esse in domum magnam aurei coloris, et Dominum in medio Cordis sui ipsius, velut in domo speciosa ac deliciosa deambulantem. Quod illa admirans, et qualiter hoc fieri posset apud se pertractans, intellexit Dominum sibi dicentem: « Nonne recolis illud psalmi: *Perambulabam in innocentia cordis mei, in medio domus meæ?* (Psal. c. 2.) Et quis est qui possit præter me, quia nemo innocens ex seipso nisi ego solus? »

Conspexit etiam in ipsa domo quatuor virgines pulcherrimas, quas agnovit esse virtutes: scilicet, humilitatem, patientiam, mansuetudinem et charitatem, quæ cæteras elegantia sua præcellens vestitu viridi præfulgebat. Quam illa videns, et recolens etiam cuidam alii personæ beatæ memoriæ charitatem similiter in viridi amictu demonstratam, admirans requisivit a Domino quamobrem charitas crebrius in viridi appareret. Ad quod tale responsum a Domino accepit: « Quoniam charitas multos aridos truncos, scilicet peccatores, virtute sua facit revirescere, et ad fructum bonorum operum reflorescere, ergo justissime in viridi demonstratur. » Et adjecit Dominus: « Harum virginum familiaritatibus te aptare studeas et amicitiis, si desideras in hac domo mecum manere, et præsentiæ meæ fruitionem habere; verbi gratia, cum vanitas cor tuum dissolvit, recole virtutem charitatis illius quæ me de accubitu paterni sinus utero virginali inclinavit, et vilibus panniculis involutum in præsepe reclinavit, multos labores in prædicando perferre coegit, et postremo amarissima et turpissima morte interemit. Talium recordatio omnem vanitatem a corde tuo penitus removebit. Similiter cum te superbia infestat, memorare humilitatis meæ, qua nunquam vel in minimo, cogitatu, verbo seu gestu aut opere superbivi, sed exemplum perfectissimæ humilitatis in omni-

In charitate opera revirescunt.

bus factis meis exhibui : et sic vincas superbiam humilitate. Cum vero impatientia te infestat, memento patientiæ meæ, quam habui in paupertate, in fame, in siti, in discurrendo, in injuriis, in contumeliis et maxime in morte. Et similiter cum infestaris ira, recordare mansuetudinis meæ, qua cum his qui oderunt pacem eram pacificus et mansuetus, in tantum quod etiam crucifixoribus meis, qui cum tot crudelitatum genera in me exercuissent quod nihil superaddere amplius possent, adhuc præ nimio furore strindebant super me dentibus, cum tanta cordis dulcedine veniam impetrans, Patrem eis placavi, ac si nunquam mihi contrarii exstitissent. Et sic poteris cuncta vitia virtutibus superare. »

Charitas, humilitas, patientia, mansuetudo Christi.

CAPUT XXII.

DE RUBO ET VIRGA JUSTITIÆ ET DE IX CHORIS ANGELORUM.

Cum piæ memoriæ Dominus B. Comes junior [1] obiisset, et Congregatio ejus funeri processionaliter obviaret, hæc Dei ancilla videns campi planitiem et amplitudinem, multum sibi complacuit. Postea nocte quadam dum dormire non posset, et tamen surgere ad orationem præ sua infirmitate nequiret, apparuit ei Dominus in veste candida, sedens ante lectum ipsius ; super variis tribulationibus et infirmitatibus suis eam dulciter consolabatur. At illa dixit ad Dominum : « Eia Domine mi, utinam liceret mihi, per talis campi qualis

Campi planities juxta Helftam Mechtildem multum delectat.

1. Cf. Part. V. c. 11. Hic videtur fuisse Burchardus XII de Manseld, qui anno 1294 præmatura morte quidem sublatus fuit, postquam monasterio 29 jugera nemoris legasset. *Franken*, pp. 59 et 223.

nuper transivi planitiem, tecum deambulare! » Cui Dominus respondit : « Nescis quid hoc sit quod vulgariter dicitur : silva habet aures, et campus oculos ? » Et adjecit : « Hoc est silvam habere aures, scilicet si duo sederint in rubo invicem colloquentes, alii circumeuntes audire possunt. » Et statim visus est ei rubus speciosissimus, qui totus creverat ex virgis novellis in altum directis, miræ proceritatis et pulchritudinis. In hoc rubo Dominus cum anima sedebat ; novellæ autem illæ de quibus excreverat rubus, Dei erant virtutes : scilicet, sapientia, benignitas, justitia, misericordia, charitas, et cæteræ virtutes Domini naturales; quæ sicut oliva semper miro modo virent ac florent, et nova producunt.

Silva habet aures et campus oculos.

Anima vero amplexata est virgam justitiæ, dicens ad Dominum : « Hanc virgam me modo complecti cum gratitudine convenit ; quia tribulationibus et pœnis me replens, per ipsam me exerces. » Et ecce vidit quod virga illa ipse Deus erat, quem anima amplexibus suis strictum tenebat. Cœpitque his verbis ipsum laudare : « Laudo te petram justitiæ ; laudo te solem justitiæ ; laudo te decorem justitiæ, » etc. Fluvius autem de Corde Dei egrediebatur, qui animam illam influens, omnia membra ejus penetravit, et ad plenum depurans omnem tristitiam quam ante habuerat ab ea penitus effugavit. Et ait Dominus: « Ecce rubus de quo Scriptura dicit : *Emissiones tuæ Paradisus.* » (Cant. iv. 13.) Circa rubum vero omnes Angeli stabant, ita ut quilibet chorus rubum illum circumgyraret in modum novem circulorum.

Deus est ipse virga justitiæ quam anima complectitur

Et dixit Dominus ad animam : « Ecce quod Scriptura dicit : *Quæ habitas in hortis, amici auscultant.* » (Cant. viii. 13.) Anima autem divinitus inspirata, intellexit qualiter omnes Angeli homini justo, ad omnia quæ agit bona, sunt ministrantes. Cum ergo homo psalmos, aut aliquam divinam scripturam legerit, seu aliud bonum opus peregerit, Angeli sunt illi servientes. Cum vero in oratione loquitur cum Deo, aut

Varia Angelorum erga animam ministeria.

Dei verbum audit, vel de Deo loquitur, Archangeli ipsi ministrant. Si autem de virtutibus Dei cogitans, extollit eas, scilicet potentiam, sapientiam, bonitatem, justitiam, misericordiam, longanimitatem et charitatem, et in quantum potest se in virtutibus conformare studet, obsequuntur illi Virtutes. Cum autem homo ex recordatione ineffabilis et excellentissimæ divinitatis, Deum tremit, et in omni humilitate Deo subjicit, ministrant illi Potestates. Sed cum extollit in corde suo nobilitatem et eminentiam deitatis, cogitando qualiter infinita majestas dignata est hominem condere ad imaginem et similitudinem suam, et quanta pro homine fecit et pertulit, et ob reverentiam qua Deus hominem diligit, et reverenter etiam diligit omnem hominem, serviunt illi Principatus. Sed cum homo inclinationibus, genuflexionibus et veniis Deum adorat, Dominationes ei famulantur. Si vero in tranquillitate cordis de Deo meditatur, Throni sunt illi obsequentes. Si autem in cognitione Dei illuminatur, et in contemplatione ad speculanda Dei mysteria elevatur, Cherubim ei famulantur. Sed cum anima de Corde Dei trahens amorem ignitum, et Deum cum suimetipsius amore diligit, et omnem hominem in Deo et propter Deum amat, Seraphim ei ministrant.

Pars secunda proverbii explicatur.

Post hæc dixit ei Dominus : « Vis scire quid sit campum habere oculos ? Ubi duo in plano deambulant campo, de longe se intueri possunt. Si enim duo invicem dilecti se mutuo a longe conspexerint in plana via, citius conveniunt. Cum enim cervus et cerva in campo se per longa spatia respexerint, quanto citius concurrunt. Sic anima amans et me desiderans, uno gemitu me dicto citius sibi intrahit. In campo etiam viatores et peregrini refici solent ; sic ego, cum anima illa quæ se in hoc mundo peregrinam facit, et cor spatiosum et exoccupatum a terrenis et omni impedimento habet, hanc sæpius soleo convivare. In campo etiam solent

homines carpere flores ; ita in anima sancta varia desideria, quibus sicut campus floridus decoratur, ego libens carpo, faciens inde sertum quod capiti meo impono, donec anima per seipsam ad me veniat, et tunc illud sibi reddo. »

Tunc dixit ad Dominum : « Mi Domine, quid in hoc deliqui cum me circumspiciendo, sic in spatiositate campi delectabar? » Respondit : « Contra obedientiam fecisti, et mihi non intendisti ; insuper pro anima defuncti orare neglexisti. » Et illa : « Doce me, amantissime, qualiter de cætero si exire contigit, faciamus? » Qui respondit : « Dum primo a choro exitis, legite illum versum : *Deduc me, Domine, in via tua, et ingrediar in veritate tua. Lætetur cor meum ut timeat nomen tuum.* (Psal. lxxxv. 11.) Sicque in timore meo exeatis, accipientes me in socium itineris, quasi baculum unde sustentemini. Et sic egredientes, domos et ipsam viam omniaque vobis occurrentia, tunc dextera mea benedicatis, eruntque ex hoc benedicta. Cum enim homo vanam habuerit lætitiam, semper cor ejus postmodum aggravatur; qui vero timorem meum habuerit, non contristabitur, sed veram lætitiam obtinebit. Dehinc cum funeri appropinquatis, recolere potestis processionem illam, qua in die judicii omnes resurgendo cum corporibus suis mihi occurrent, egoque cum ineffabili gloria et majestate, stipatus omni Angelorum et Sanctorum multitudine, illis obviabo. Orabitis etiam pro anima defuncti, ut si in pœnis est, citius absolvatur; si autem impedimento aliquo a me removetur, ab hoc liberetur, mihi Sanctisque meis citius conjungatur, et fiat dignus glorificationis futuræ, ut cum lætitia et gloria in die illa tremenda mihi præsentetur. »

Quid sit agendum cum sit necesse e monasterio egredi.

Cum funeri adsumus, judicii conventum rememoremus.

CAPUT XXIII.

DE COQUINA DOMINI.

Cum quadam vice donum quoddam permagnificum accepisset ex divina liberalitate Domini, recognoscens vilitatem propriam, dixit cum humili subjectione sui: « O Rex munificentissime, nequaquam hoc tantæ excellentiæ tuæ donum condecet me, quæ indignam me reputo etiam ut immittar coquinæ tuæ ad abluendas scutellas tuas. » Cui Dominus benigne respondit: « Quæ est coquina mea, et quæ sunt scutellæ meæ, quas velles abluere? » Ad quod illa convicta respondere nesciens conticuit. Tunc Dominus, qui nonnunquam quæstionem movere solet, non ut expediatur, sed ut expediat, hoc eam responso simul et visione lætificavit. Ait enim : « Coquina mea est Cor meum deificum, quod in modum coquinæ, quæ domus est communis et pervia omnibus tam servis quam liberis, semper patens est omnibus, et promptum ad cujuslibet delectamentum. Hujus coquinæ coquus est Spiritus Sanctus, cujus inæstimabilis suavitas illud sine intermissione abundantissima liberalitate infundit, et replet, replendoque facit abundare. Scutellæ meæ sunt corda omnium Sanctorum et electorum meorum, quæ ex superaffluentia divini Cordis mei continue mirabili suavitate infunduntur. »

Cor divinum quasi Domini coquina.

Et ecce vidit beatam Virginem proxime Deo adstantem, cum omni multitudine Angelorum et Sanctorum. Qui Angeli corda sua in modum aureorum discorum quasi de pectore suo Domino Regi suo præsentabant ad influendum. Quæ singula torrens deificæ voluptatis egrediens a profluvio

Quid de cordibus Mariæ, Angelorum fiat, atque Sanctorum.

divini Cordis copiosissima videbatur supereffluentia influere, quæ rursus influentia de corde Sanctorum reinfluens cum mira gratitudine Cor Dominicum repetebat. Tunc ait Dominus ad eam : « Accede nunc primo ad Cor purissimum virgineæ Matris meæ, unde abluere studeas, scilicet per gratiarum actionem, in ea extollendo fidelitatem illam dignissimam qua præ omni creatura, in omnibus operibus suis mihi firmissime imo inseparabiliter erat conglutinata. Et ipsam loturam tibi imbibe per desiderium et studium imitationis. Similiter facias de singulorum Sanctorum cordibus, semper eorum virtutes devote extollendo, et pro posse tuo humiliter imitando; sic poteris eorum consortium in gloria feliciter adipisci. »

CAPUT XXIV.

QUOD ANIMA IN CORDE DOMINI NIDIFICAT.

Alia vice, post Communionem sanctam, dixit ad eam Dominus : « Egoin te et tu in me, in omnipotentia mea sicut piscis in aqua. » Et illa : « O mi Domine, pisces sæpe de aqua trahuntur rete, et quid si mihi ita contigerit ? » Cui Dominus : « Non poteris extrahi a me, sed nidificabis in Corde meo divino. » Et illa : « Quid erit nidus meus ? » Respondit Dominus : « Humilitas in omni dono et gratia tibi a me collata : semper in abyssum veræ humilitatis te immerge. » Et anima : « Pisces in aqua fructificant, et quid erit meus fructus ? » Cui Dominus : « Quando me cœlesti Patri offers in gaudium et gloriam omnibus Sanctis, tunc eorum gaudia et merita sic augmentantur, ac si ipsi

Quando Filius offertur Patri in honorem Sanctorum, eorum crescunt gaudia.

corporaliter me susceperint in terris, et hic est fructus tuus. » Tunc anima cogitare cœpit quomodo hoc in Patriarchis et Prophetis fieri posset, quia in terris corpus Christi non sumpsissent. Et Dominus : « Quod Apostoli habuerunt in re, hoc Patriarchæ et Prophetæ tenuerunt per fidem et spem ; et ideo ipsorum tam veraciter est sicut Apostolorum. »

CAPUT XXV.

DE CRUCE ET SERICA VESTE DOMINI.

RAPTA quandoque in spiritu, vidit se in domo quadam miræ pulchritudinis existentem, quam bene Cor Christi esse recognovit, eo quod toties illud simili modo intraverat, ut supra scriptum est. Et procidens in terra, invenit crucem magnam in ipso pavimento, supra quam anima corruebat. Et ecce de medio crucis aureum jaculum acutum exibat, et ipsam animam pertransibat [1]. Et audivit Dominum sibi dicentem : « Omnis terrena substantia unam animam lætificare non posset ; sed tota ejus salus summaque gloria in pœnis et tribulatione consistit. » Anima vero multum cœpit tristari et anxiari, eo quod unice sibi dilectum licet audiret, minime tamen videret. Cumque magno desiderio ipsum exquireret, apparuit ei continuo, stans ante ipsam, in veste

Transfixio animæ per jaculum e cruce.

1. Quod memoratur de S. Theresia, scilicet illam ab Angelo, qui Christus ipse erat, fuisse cuspide amoris spirituali transfixam, jam in S. Gertrudi factum esse in ejus Libro, lib II. c. 5. et lib. V. c. 25. legimus. Nunc idem occurrit in beata Mechtilde ; quod quidem in perfectione illarum quamdam testatur fuisse similitudinem ac cognationem.

serica et rubea; et apprehendens manum ejus ipsam dulcissime est allocutus. Anima autem sentiens nimiam mollitiem et lenitatem vestimenti ejus, cogitare cœpit quid per hoc designari posset. Cui Dominus respondit: « Sicut serica vestis lenis est et mollis, sic omnis pœna et tribulatio animæ Deum vere amanti est suavis. » Et anima: « Hoc in principio pœnæ ita est, cum in affectu nimio animæ ipsam attigerit; sed cum pœna invaluerit, valde gravius illi erit. » Ad quod Dominus: « Verum est; sed sicut serica vestis cum auro et lapidibus pretiosis ornatur, nequaquam propter gravedinem projicitur aut detestatur, sed ex hoc nobilitatur et carior habetur; ita fidelis anima propter pœnæ acerbitatem ipsam non recusabit, quia omnes virtutes ejus ex hoc nobilitantur, et omne meritum ejus exinde in infinitum cumulatur. »

Omnis tribulatio animæ Deum vere amanti est suavis.

Hæc visio erat præsagium futuræ infirmitatis qua postea in brevi fuit correpta; scilicet in Adventu Domini, quem semper cum maxima devotione et desiderii sancti fervore pangere solebat. Tunc acri dolore tenebatur, sed tamen hoc maxime dolebat, quod nec chorum intrare, nec devotioni solitæ poterat intendere.

CAPUT XXVI.

DE MULTIPLICI EJUS PŒNA.

Secundum multitudinem consolationis et dulcedinis Dei in anima diligentis se, etiam dolores et infirmitates ipsius multiplicat, sicut in hac fideli anima sæpius experimur. Nam vice quadam, amplius quam per mensem, gravissima capitis infirmitate laborabat, ex qua nec somnum nec etiam requiem

aliquam habere poterat. Insuper omnem gratiam et dulcedinem assuetam, Deique visitationem amiserat, ita ut flebiliter sæpe querularetur, quod nec dulcem de Deo habere posset cogitationem, ac per hoc in tantam devenit tristitiam, ut quandoque miserabiliter post Deum amatorem suum clamaret, quod per totam domum sonus audiebatur. Sed cum in hac desolatione plus quam septem dies mansisset, benignissimus Dominus, qui semper juxta est his qui tribulato sunt corde, tam affluenti consolatione et dulcedine ipsam perfudit, ut sæpe a Matutinis usque ad Primam, et a Prima usque ad Nonam, clausis oculis velut mortua, in Dei fruitione jaceret. In quo spatio piissimus Dominus mira secretorum suorum illi revelabat, ac dulcedine suæ præsentiæ in tantum lætificabat, ut velut ebria ultra se continere non valens, internam illam gratiam quam ante tot annos celaverat, etiam hospitibus et alienis effunderet; unde plurimi legationem suam ipsi ad Deum committebant; quibus singulis, prout Dominus sibi dignabatur ostendere, desideria cordis eorum intimabat, ac per hoc plurimum lætificati Deo gratias retulerunt.

In morbo gravi Mechtildis primum sua dona manifestat.

In hac etiam infirmitate sua dulcissimam sororem suam, scilicet venerabilis memoriæ Domnam Abbatissam, Dominus sibi per mortis substractionem abstulit; sed sicut ipsa fatebatur, hanc et omnem desolationem suam, in infinitum ipsi Dominus recompensavit, ita ut quoties vellet, animam ejus videret, et singula ejus merita agnosceret [1]. Sed cum adhuc conquereretur, quod ex dolore capitis somnum amisisset, homines eam ex infirmitate errare dicebant, quia putabant eam nil aliud agere quam dormire. Familiaris autem sua cum eam interrogaret, quid tunc ageret cum sic clausis

Sororem suam Gertrudem abbatissam per mortem amittit.

1. Cf. Lib. VI. integrum. Illum gravem orbum anno 1291 Mechtildis experta est.

oculis immobilis jaceret, illa respondit : « Anima mea in divina fruitione deliciatur, natans in divinitate sicut piscis in aqua aut avis in aere ; nullaque differentia est inter illam, qua Sancti jam Deo fruuntur et animæ meæ unionem, excepto quod illi in gaudio, ego vero in pœnis. »

His diebus igitur infirmitatis suæ cum tempus Quadragesimæ advenisset, et illa cum Domino in deserto manere spiritualiter decrevisset, nocte quadam, cum sibi videretur se cum Domino esse in deserto, interrogabat eum ubi nocte prima vellet manere. Cui Dominus ostendens arborem miræ pulchritudinis, sed cavam, quæ dicebatur arbor humilitatis, dixit : « Hic pernoctabo. » His dictis, Dominus concavum arboris intravit. Tunc illa dixit : « Et ego ubi manebo ? » Cui Dominus : « Nescis advolare ad sinum meum, et ibi requiescere, uti altilia facere solent ? » Et statim vidit seipsam in specie aviculæ in sinum Domini advolantis, et ibi quietissime requievit. Dixitque ad Dominum : « Clementissime Domine, impone digitum capiti meo, ut vel sic obdormiam. » Et Dominus : « Nescis quod aviculæ dum volunt somnum capere, caput pennis supponunt. » Et illa : « Domine, quid sunt pennæ meæ ? » Respondit : « Desiderium tuum est penna rubea, quia semper ardet ; amor tuus est penna viridis, quia semper viget et crescit. Spes vero tua est penna flava, quia incessanter ad me anhelas. »

Tamquam aviculam in sinu Domini se videt susceptam.

Tunc vidit ex Corde Domini stillare guttulas, quas ipsa rostro suo avidissime capiebat, de quibus inexpertam et ineffabilem jucunditatis hausit dulcedinem. Supervenit autem, ut sibi videbatur, sanctus Petrus, admirans valde quod Dominus majestatis tanta dignatione se animæ inclinabat. Cui Dominus respondit : « Quid miraris, Petre ? nescis quia primi et ultimi filii sunt carissimi ? Vos discipuli, primogeniti mei fuistis, quibus omnem benevolentiam

exhibui, et omne quod voluistis secundum desideria vestra in me habuistis. »

Visio Gertrudis Abbatissæ in cœlesti gloria.

Ex tunc igitur spiritus ejus raptus est in cœlum, ubi vidit Dominum in oriente sedentem, et felicis memoriæ Domnam Abbatissam sororem suam, vallatam personis totius Congregationis suæ, tam vivorum quam mortuorum. Quando autem velut levi motu se movebat, statim ab omnibus personis, quas in terris sua rexerat providentia, sonus fiebat tantæ dulcedinis, quod tota cœlestis militia ex hoc nova lætabatur jucunditate, et omnes Congregationis personæ circumvolabant eam, in specie candidarum columbarum. Post hæc sancti Angeli omnia meritoria opera singularum personarum Deo offerebant in cumulum gaudii dictæ Abbatissæ. Illa vero pro Congregatione sic orabat : « Pater sancte, serva eas in nomine tuo quas dedisti mihi. » Cui Dominus respondit : « Voluntas tua, voluntas mea; nam eas in innocentia ab omni malo servabo. » Orabat etiam Filium dicens: « Rogo ut in te unum sint sicut nos unum sumus »; videlicet ut integra voluntate Deo in omnibus Deo uniti essent, sicut Sancti in cœlo Deo per omnia sunt uniti. Cui Filius respondit : « Desiderium tuum, desiderium meum; ego in eis, et ipsi in me, ac per hæc omnia, earum opera in me perficiam et confirmabo ». Post hæc Spiritum Sanctum orabat dicens : « Sanctifica eas in veritate; earum digneris esse consolator. » Cui Spiritus Sanctus respondit : « Gaudium tuum, gaudium meum; ego earum consolator esse volo et conservator. »

Sonus disciplinarum in cœlo fit dulcissimus sonus.

Dehinc audivit sonum dulcissimum in firmamento cœli resonare ex sonitu disciplinarum, quas illa hora Sorores pro communi salute perceperunt; ad cujus clangorem sonitus sancti Angeli plaudentes saltabant, dæmones animas cruciantes procul fugiebant, animæ laxabantur a pœnis, et catenæ reatus earum rumpebantur.

CAPUT XXVII.

QUOD EI DOMINUS DE SEIPSO VESTIMENTUM FACERE REPROMISIT.

ALIA quoque nocte, dum ex capitis dolore nullam posset habere requiem, rogabat Dominum ut saltem unum foramen sibi monstraret in quo requiem inveniret. Qui ostendit ei quatuor foramina vulnerum suorum, præcipiens ei eligere in quo horum vellet habitare. At illa nolens eligere, divinæ commisit pietati ut sibi daret quod magis ipse vellet. Tunc ostendit ei vulnus Cordis sui dicens : « Ecce huc intra ut ibi pauses. » Quæ statim cum gaudio intravit Cor Dei. Eratque simile domui pulcherrimæ, in cujus medio jacentem invenit Dominum in lecto, viridi pallio gloriose contectum ; anima autem ad præceptum Domini se juxta eum pausatura cum ingenti lætitia reclinabat, Visumque est sibi tot cervicalia se habere quot ictus dolorum tunc sensit capiti suo advenire ; quæ singula, unum post unum, capiti amatoris sui cum magna gratitudine supponebat dicens : « Amantissime Deus, si dignareris me miseram in festo Paschali talibus adornare vestibus, quale est operimentum lecti tui ? » Cui Dominus respondit : « Etiam mi prædilecta, per memetipsum et ex memetipso volo tibi vestimenta talia præparare. » At illa hæsitabat quid hæc dicta Domini sibi vellent. Et Dominus : « Nescis quia bombyces sericum nent; et cum de me scriptum sit : *Ego sum vermis et non homo*, (PSAL. XXI. 7.) ex visceribus meæ pietatis tibi vestimenta producam, quæ si tibi fuerint importabilia, ego ea tecum feram. Hucusque enim mihi in laboribus devote servivisti ; amodo

Anima in Cor Domini suscipitur.

Bombycibus qui sericum nent se comparat Dominus.

n virtutum exercitiis exemplo meo prolatis, mihi deservire studebis. »

CAPUT XXVIII.

QUOMODO OMNIBUS SANCTIS DE FONTE MISERICORDIÆ PROPINAVIT.

Alia iterum nocte, requisivit Dominum quo in loco disponeret pernoctare. Qui respondit: « Ad radicem montis hujus deserti. » Adduxitque illam illuc ubi vidit fontem misericordiæ ad radicem montis scaturire, et in eo argenteam scutellam, dicens ad eam: « Hunc fontem omnibus et singulis propina, secundum tuæ beneplacitum voluntatis. » Ad quod illa: « Obsecro, mi Domine, tu vicem meam supple, quia minus idonea sum ad hoc opus, cum sim debilis et infirma. » Tunc sancti Angeli vice ejus accedentes, ex fonte illo propinabant: primo, gloriosæ Virgini Mariæ, in augmentum totius beatitudinis suæ. Quæ dum biberet, singulæ guttulæ tam miræ suavitatis intra guttur ejus dabant resonantiam, quod omnes illius beatæ Jerusalem cives nova exultatione jubilabant. Deinde propinabant Patriarchis, Prophetis, Apostolis, Martyribus, Confessoribus, Virginibus, Viduis, conjugatis, et omnibus cœli civibus; qui omnes simili modo ex eo bibebant, et singulæ guttulæ in Dei laudem suavissimum sonum ut prius in Virgine Maria beata clangebant.

E fonte misericordiæ potantur Sancti ad laudem Dei.

Dehinc etiam a præfato fonte misericordiæ militanti Ecclesiæ propinabant; et primo quidem Domno Apostolico, Cardinalibus, Archiepiscopis, Episcopis, et quibuscumque Religiosis. Post hæc Imperatori, Regibus, principibus et omnibus judicibus et rectoribus animarum; postremo vero,

Eodem reficiuntur militantis et patientis Ecclesiæ fideles.

omnibus in terra viventibus. Ad hæc quoque Angeli, vice Christi dilectricis, animabus purgandis etiam misericordiæ fontem propinabant. Omnes quidem ex eo bibebant, sed non omnes eamdem sonoritatem et suavitatem sentiebant, quam triumphans habebat Ecclesia. Post hæc Dominus ex Corde suo prædictis omnibus tam militantis quam triumphantis Ecclesiæ personis, nectareum poculum in parvo vasculo precibus ancillæ suæ benignissime propinabat.

CAPUT XXIX.

ITERUM DE FONTE MISERICORDIÆ.

SEQUENTI nocte, iterum in spiritu ad præfatum misericordiæ fontem deducta, vidit ex eodem fonte permaximam venam humilis gratitudinis ebullire, et ipsam venam per Cor Jesu Christi purissime in eumdem fontem refluere. Quod sane ita intelligendum est: Cum varia sint dona Dei, et non omnes homines eamdem habent gratiam, quia divisiones donorum sunt, unusquisque a Deo collato sibi dono sollicite intendat, et cum gratitudine in Deum refundat, æstimans se omni bono et ipsa vita indignum; et in abjectione sui semper dicat: minor sum cunctis miserationibus tuis. Necquidquam sibi boni amplius desideret, nisi quantum ad Dei laudem, et omnia quæ sibi evenerint, sive læta sive tristia, ex nimia charitate a Deo sibi esse donata certissime sciat, et sic cum gratiarum actione in unione gratitudinis Jesu Christi, quasi per sanctissimum Cor ejus, in suam originem omnia Dei dona refundat.

Dona ex Deo ad originem suam per Cor divinum refluant.

DE CONFESSIONE.

ITEM alia vice, vidit Dominum Jesum ad dexteram majestatis in excelsis residentem, et purgationem peccatorum facientem. Cum enim Sorores contrito corde et humiliato spiritu, accederent ad confessionem, Dominus Jesus singulas dextera sua amplexans, omnia earum peccata in seipso tam plene ac si nunquam fuissent, annihilabat; sicque purificatas omnes cœlesti Patri præsentabat. Quas ille benignissime intuens singulas alloquebatur dicens: « Suscepit te dextera justi mei in veram reconciliationem. »

Peccata sua confessos Dominus amplexatur.

CAPUT XXX.

QUALITER DOMINUS EAM SANAVIT.

EXPLETIS tandem quadraginta diebus suæ infirmitatis, in quibus continuo capitis laborabat dolore, iterum visum est sibi quasi esset cum Domino in campo quodam florido, dicens ei: « Mi dulcissime amator, da mihi benedictionem tuam, sicut olim servo tuo Jacob fecisti. » Qui manu sua benignissime eam benedixit dicens: « Esto sana in corpore et anima. » Statimque sensit dolorem suum mitigari. Et magno repleta gaudio, orabat beatam Virginem et omnes Sanctos, ut pro impenso sibi beneficio, dilectorem animæ suæ collaudarent. Qui omnes, beata Virgine inchoante, pro anima illa et omnibus bonis sibi factis, in novas Dei laudes proruperunt. Ex hoc melius cœpit habere, licet non ex toto, et hoc pro eo magna ex parte fuit, quia statim ut sensit

Pro Mechtilde B. Virgo et Sancti Deum collaudant.

aliquid se prævalere, in spirituali exercitatione tantum laborabat, quod eam corpore deficere oportebat.

CAPUT XXXI.

DE POTENTIA AMORIS.

Alia deinde vice, cum in gratiarum actione recogitaret potentiam amoris divini, qui Christum de sinu Patris deposuit in uterum Matris, dixit ad eam Dominus : « Ecce me in potestatem animæ tuæ do, ut sim captivus tuus, ut imperes de me omne quodcumque volueris : egoque sicut captivus qui nil prævalet, quam quod dominus suus jusserit, ad omnem voluntatem tuam ero paratus. » At illa mira gratitudine dignationis tantæ verba suscipiens, cogitabat intra se quid a Domini potissimum expeteret pietate. Sed inveniens in corde suo quod nil sanitati præoptaret, eo quod jam Paschalis instaret solemnitas, et ipsa ab Adventu Domini usque ad tempus illud, excepto Vigilia et die Nativitatis Christi, propter continuam infirmitatem suam, chorum non intraverat, tamen in se reversa cogente eam fidelitate quam semper ad Deum habebat, ait ad Dominum : « O dulcissime et amantissime animæ meæ, etiamsi nunc omnem fortitudinem et sanitatem quam unquam habui recuperare possem, nequaquam vellem ; sed hoc solum a te volo, ut nunquam a tua discordem voluntate, sed omne quod tu vis et in me peragis, sive prosperum sive adversum, hoc ego semper tecum velim. » Statimque videbatur sibi quod Dominus eam sinistra amplexaretur, et caput ejus supra pectus suum reclinaret, dicens ei : « Ex quo tu vis omne quod ego volo,

Christus se ut captivum animæ tradit.

Nihil se velle quam quod voluerit Dominus testatur Mechtildis.

sic anima tua semper erit in amplexu meo, omnemque dolorem capitis tui mihi intrahens in meipso, cum passionibus meis sanctificabo. »

Multo adhuc plura de his scribi possent quæ in hac infirmitate[1] sibi Dominus fecit; sed ideo prætermittimus, quia tam interrupta nunc partim et iterum partim proferendo, sæpissime, ut ipsa fatebatur, optima subtrahebat. Dicebat enim : « Omnia quæ dico vobis quasi ventus sunt respectu eorum quæ verbis nullo modo exprimere possum. » Quandoque etiam tam latenti lingua loquebatur, ut eam bene intelligere non possemus; unde nihil de his, præter ea quæ diligenter et veraciter audivimus, et conservare potuimus, ad laudem Dei et utilitatem scripsimus proximorum.

CAPUT XXXII.

DE AMPLEXU DOMINI ET DE CORDE DOMINI.

Propter infirmitatem delectata Mechtildis.

ALTERA vice cum Deo in infirmitate querularetur, quod chorum intrare et alia bona opera facere non posset, visum est sibi quasi Dominus in lectum juxta eam reclinaret, sinistro eam brachio amplectens, ita ut vulnus Cordis ejus dulcissimi suo Cordi jungeretur. Tunc ait illi : « Cum infirmaris, sinistra te circumcomplector, et cum sanata es, dextera te amplector; sed hoc scias quod cum sinistra mea amplecteris, multo vicinius tibi Cor meum sociatur. »

1. A fine Adventus anni 1290 usque ad Pascha sequentis, 1291; quo quidem intervallo defuncta est Abbatissa Gertrudis.

CAPUT XXXIII.

QUALITER HOMO COR SUUM DEO PRÆPONET AD INHABITANDUM.

Sabbato quodam, cum *Salve sancta Parens* cantaretur, dixit ad Dominum: « O si nunc amore tuo, amantissime Deus, reverendissimam Matrem tuam laudibus attollere, et muneribus tuis regiis tantum honorare possem, quantum unquam regina aliqua potuit venerari! » Mox Dominus innuit duobus Angelis quasi aliquid sibi deferre deberent. Qui euntes quasi album sacculum coram Domino attulerunt, in quo ejus bona opera erant recondita, in quo Dominus inter alia diversa xenia, etiam auream crucem tulit, per quam pœnalitas animæ illius signabatur. Lilium etiam mirificum inde accepit, quod ante pectus suum velut monile ponebat. Anima autem ex hoc delectata dixit ad Dominum: « Eia præcordialis dilecte mi, utinam de corde meo delectabilissimum et tibi decentissimum tibi xenium facere possem! » Cui Dominus respondit: « Nullum delectabilius atque mihi carius xenium mihi poteris exhibere, quam si domunculam inde mihi facias, in qua sine intermissione habitem et delecter. Hæc domus unam tantum fenestram habeat, per quam hominibus loquar et dona mea distribuam. » Hanc fenestram os suum esse intellexit, per quam verbum Dei ad se venientibus per doctrinam seu consolationem deberet ministrare.

Quale Domino optimum munus.

CAPUT XXXIV.

QUALITER DEUS ANIMÆ SENSUS SUOS DONAT UT EIS UTATUR.

Orabat aliquando Dominum ut sibi aliquid donaret, quod sui memoriam in ea jugiter incitaret; ad quod tale a Domino responsum accepit : « Ecce do tibi oculos meos, ut cum ipsis omnia videas, et aures meas, ut per eas omnia quæ audis intelligas; os etiam meum tibi do, ut omnia quæ loquendo, orando, sive cantando proferre debes, per illud facias. Doque tibi Cor meum, ut per illud omnia cogites, et meipsum et omnia propter me diligas. » In hoc verbo Deus animam illam sibi totaliter intraxit et secum ita univit, ut videretur sibi quod Dei oculis videret, et auribus ejus audiret, et ore ejus loqueretur, nullumque aliud cor quam Dei Cor se habere sentiret. Quod et sæpius postmodum illi datum est sentire.

Cor suum dat animæ Dominus per quod illa cogitet et diligat.

QUALITER HOMO ELEVETUR AD INATTINGIBILEM MAJESTATIS DOMINI CELSITUDINEM.

Inde dixit ad illam Dominus : « Quanto amplius te ab omni creatura elongando eorum consolationem abjicis, tanto magis ad majestatis meæ inattingibilem celsitudinem elevaris. Quanto etiam ad creaturas per charitatem extenderis, dilatando te per compassionem et misericordiam ad omnes, tanto arctius et dulcius incomprehensam latitudinem meam circumcingis. Quanto autem temetipsam vilipendendo, infra omnem creaturam humiliaveris, eo profundius mihi immer-

geris; eoque dulcius et familiarius torrente meæ divinæ voluptatis inebriaberis. »

CAPUT XXXV.

QUALITER DEUS ANIMAM AD SE VOCAVIT, ET DE AMORE ET DE PSALTERIO DECEM CHORDARUM.

Vox Domini penetrans omnes cœli angulos.

Amor in specie virginis suos triumphos cantat.

Cum vice quadam Dilectum animæ suæ præcordialiter affectaret, ille qui pauperis desiderium non solum audire, sed et prævenire dignatur, dulcissima et altissima intonans voce, eam taliter advocavit : « *Veni dilecta mea ad me.* » Eratque vox Domini tantæ sonoritatis ut totum impleret cœlum, et omnes cœli angulos penetrans dulcissime faceret consonare. Intellexitque per angulos omnes quæ in cœlo sunt animas designari quæ voci Domini gratulanter conjubilabant. Anima autem sic advocata statim affuit, stans coram Dilecto residenti in consistorio valde mirabili et eminenti, cujus columnæ anteriores ex electro erant, capitella habentes de smaragdo, et bases de sapphiro. Per smaragdum exprimebatur viror æternitatis; per sapphirum, excellentia divinæ nobilitatis. Amor vero in specie virginis pulcherrimæ consistorium circuibat decantans : *Gyrum cœli circuivi sola* [1]. (Eccli. xxiv. 8.) In quibus verbis agnovit qualiter solus amor divinæ majestatis omnipotentiam sibi subegit, ejusque inscrutabilem sapientiam quasi infatuavit, et dulcissimam bonitatem ejus totam effudit, et illum divinæ justitiæ rigorem omnino devincens et in mansuetudinem convertens, ad nostræ miseriæ exilium

1. Responsorium II. Noct. in Dominicis mensis Augusti.

Dominum majestatis inclinavit. In hoc quoque verbo : *et in fluctibus maris ambulavi* intellexit, qualiter omnes qui ante Legem et sub Lege et gratia, in suis tribulationibus Deo per amorem fideliter adhæserunt, cuncta adversantia et vitia per amorem devicerunt.

Dehinc amor iterum decantabat : *Audit eum in gyro sedis*, etc. per quod intellexit qualiter Sancti modo in jubilo decantant omnia quæ Deus in eis fecit magnalia ; scilicet quam investigabili eos sapientia elegit, quam gratuito eos justificavit et sua gratia dignos effecit, quam potenti et forti amore de omni miseria liberavit, et omnia non solum bona, sed etiam eorum mala eis in bonum et salutem convertit ; quam laudem Deus tam gratissime a Sanctis acceptat ac si illi non ab eo, sed a seipsis hæc tanta bona haberent, et tamen illi soli gloriam deferrent.

Deinde iterum visum est ei quasi amor staret a dextris Dei, de cujus Corde procedebat quoddam instrumentum suavisonum, tendens ad cor illius Virginis, psalterium scilicet, habens decem chordas, sicut in psalmo dicitur : *In psalterio decem chordarum psallam tibi.* (Psal. xxxii. 2.) Per novem chordas significabantur novem chori Angelorum, in quibus ordinatus est populus Sanctorum ; per decimam vero chordam ipse Dominus, Rex Angelorum et sanctificator omnium Sanctorum. Tunc anima procidit ante Dominum, et primam chordam leviter tangens, laudabat Dominum dicens : *Te Deum Patrem ingenitum* ; in secunda : *Te Filium unigenitum* ; in tertia : *Te Spiritum sanctum Paraclitum* ; in quarta : *sanctam et individuam Trinitatem* ; in quinta : *toto corde et ore confitemur* ; in sexta : *laudamus* ; in septima : *atque benedicimus* ; in octava : *tibi gloria* ; in nona : *in sæcula* ;

Psalterii decem chordæ.

1. Antiphona ad *Magnificat* in festo SS. Trinitatis.

in decima autem chorda cantare non potuit, quia ad Dei celsitudinem adhuc attingere non poterat.

Post hæc, vidit in pectore Domini perlucidum speculum, in quo erat hominis facies in modum lunæ. Et illa mirari cœpit quid hoc sibi vellet. Cui Dominus : « In hoc edoceaaris. » Statim per oculos intellexit designari quia ipse solus est æterna sapientia, quæ scit omnia in cœlo et in terra, et seipsum solus perfecte et perlucide agnoscit, quem nulla potest comprehendere creatura. Et Dominus: « Quis te hoc docuit? » Cui illa : « A te omnium bonorum largitore sum edocta, qui doces hominem scientiam, et inspiras ei omnem sapientiam. » Per os cognovit quia Deus est immensus et incomprehensibilis in sua omnipotentia, et omnes in cœlo et in terra ipsum ad plenum laudare non sufficiunt; sed ipse solus suimetipsius laudis plena est sufficientia, qui solus perfecte novit quanta amoris magnitudine dat se amanti animæ, et quotidie in altari hostiam se offert Deo Patri, pro fidelium salute, quod nec Cherubim nec Seraphim nec omnes cœlicæ Virtutes ad plenum valent investigare. Et Dominus : « Quis hoc te docuit ? » Et illa : « Tu magistrorum optime, totius auctor bonitatis, et lumen verum illuminans omnem hominem in hunc mundum venientem. »

Dominus magister animæ.

Tunc reclinavit se anima illa supra pectus dilectoris sui Domini laudans eam ex omnibus viribus, sensibus ac motibus suis, in seipso, et per seipsum; et quo plus laudabat adhærens illi, eo plus in seipsa deficiens in nihilum est redacta; tamquam cera liquescens a facie ignis, in seipsa liquefiebat, et in Deum transibat, unita ei feliciter et adstricta vinculo individuæ unionis. Exhinc desiderabat ut omnes in cœlo et in terra participes Dei gratiæ efficerentur. Et accipiens manum Domini, adeo magnam crucem fecit ut videretur sibi cœlum et terram inde repleri. Et ex hoc gaudium cœlestium augmentabatur, reis venia, tristibus

Anima per dextram Domini benedicit.

solamen, justis fortitudo et perseverantia dabatur, purgandisque animabus absolutio et pœnarum alleviatio reddebatur.

CAPUT XXXVI.

QUALITER HOMO PŒNAS SUAS COMMITTIT DEO, ET DE BONITATE CORDIS DEI, ET QUALITER DEUS VIRGINES SUSCIPIT.

Alia vice, cum propter infirmitatem suam inutilem se reputaret, et pœnas suas infructuosas judicaret, dixit ad eam Dominus: « Repone omnes pœnas tuas in Cor meum, et ego eas tam excellenter perficiam, sicut unquam passio alicujus transferri altius potuit. Nam sicut divinitas omnes passiones meæ humanitatis in se trajiciens sibi counivit, sic pœnas tuas in meam divinitatem penitus transferam, et cum mea passione unum faciam, illamque clarificationem quam Deus Pater glorificatæ humanitati meæ pro universis passionibus contulit, tibi participabo. Singulas enim pœnas tuas amori consigna dicens: O amor, ea intentione qua hæc de Corde Dei mihi attulisti, tibi committo, orans ut ea in summa gratitudine perfecta ibidem reconsignes.

In Cor divinum reponantur nostræ pœnæ.

Cum etiam me laudare desideras, et in pœnis tuis non prævales, ora ut ea laude qua in cruce Deum Patrem in pœnis meis laudavi et in ea gratitudine qua ipsi gratias egi, quia me voluit pro mundi salute talia pati, et in amore quo pœnas libens et volens sustinui, ipsum pro tuis pœnis collaudem et benedicam. Et sicut passio mea in cœlo et in terra infinitum attulit fructum, sic pœnæ tuæ, sive quæcumque tribulatio, hoc modo mihi commissa, in unione passionis meæ, tam fructifera erit, ut singulis in cœlo gloriam, justis

Pro non valente, Christus in cruce laudat.

meritum, peccatoribus veniam, et purgandis animabus conferet relevamen. Quid est enim quod divinum Cor meum non possit in melius commutare? Nam omne bonum, quod cœlum et terra continet, de bonitate Cordis mei profluxit. »

Omne bonum a bonitate Cordis divini profluxit.

Ostenditque ei omnium ordines Sanctorum et inæstimabilem gloriam et dignitatem eorum, dicens: « Ecce quanta bonitas Cordis mei in Prophetis et Apostolis, ac singulis Sanctis operata est, quam dignissime omnia opera eorum perfecit, ac supra omne meritum remuneravit. »

Cum autem illa singulorum gloriam mira delectatione contemplaretur, vidit etiam Virgines; et in decore et deliciis earum præ cæteris sibi complacens, dixit ad Dominum: « Eia mi Domine, cum tantum honoris gratuito amore Virginibus contuleris, dic quæso, quid sit maximum gaudium tuum in eis? » Cui Dominus: « Et quomodo maximum scire velles, quæ nec minimum in hac vita attingere vales? Attamen aliquid de his te docebo: Deus Pater meus in tantum quamlibet diligit virginem, et ejus adventum majori expectat gaudio quam unquam rex aliquis ad sui unigeniti sponsam, ex qua magnum habiturum se sperat hæredem. Statim enim ut in cœlo vox illa sonuerit, quod virgo adveniat, tota cœli dignitas in gaudio commovetur, et cum virgo primo ingreditur, ejus vestigia per totum cœlum clangorem reddunt dulcissimum, unde omnes Sancti permoti lætitia, in ejus laudes cum jubilo proclamant: *Quam pulchri sunt gressus tui*, etc. (Cantic. vii. 1.) Ego quoque per memetipsum festinus assurgo, et ei obviam procedo, his advocans eam verbis: *Veni amica mea, veni sponsa mea, veni: coronaberis.* (Ibid. iv. 8.) Quæ vox mea tantæ sonoritatis est, ut totum impleat cœlum, in tantum ut omnium tam Angelorum quam Sanctorum spiritus penetrans velut resonantia organa voci meæ faciat consonare. Assistens autem conspectui meo, se in oculis meis, et ego me in ejus oculis velut in speculum, in

Quantis honoribus Virgines in cœlo excipiuntur.

multa complacentia in invicem contemplamur. Dehinc amantissimo amplexu me illi imprimo, in quo me cum tota divinitate sic illi infundo et pertranseo, ut in omnibus membris ejus, quocumque se vertat, totus esse videar; eamque vicissim mihi sic intraho, ut etiam ipsa intra me in omnibus membris appareat gloriose. Insuper ex me ipso facio ei coronam, unde eam velut sponsam meam legitimam dignissime coronabo. Spiritus etiam Sanctus tota suæ dulcedinis et bonitatis affluentia eam penetrat, atque transfundit velut micam panis mero immissam. Unde omnibus qui in cœlo sunt fit amabilis et persuavis [1]. »

Ex semetipso coronam Virginibus Dominus facit.

CAPUT XXXVII.

QUÆ SINT VERÆ ET PURÆ VIRGINES.

Alia quoque vice, cum Deo pro impensis sibi bonis gratias ageret, dixit ei Dominus: « Gratias age prius pro omnibus quæ feci Matri meæ et Angelis. » Quod ista statim fecit, gratias agens quod ab æterno eam præ cunctis elegit, et sibi in Matrem dignissimam præparavit, sanctificans eam in utero matris, et quod in infantia et pueritia sic eam gubernavit quod nunquam peccatum fecit, et quod Spiritu Sancto inspirata, prima votum vovit purissimæ castitatis. Tunc respondit Dominus: « Nullam creaturam neque in cœlo neque in terra sic diligo, sicut puritatem virginalem. » Ad quod illa: « Eia Domine, si ita est, dic rogo, quæ sint tam puræ virgines quas præ cunctis diligis? » Respondit: « Illæ quæ nec desiderio nec voluntate amittendi virginitatem unquam

Maria S. Spiritu inspirata prima votum vovit castitatis.

1. Cf. Librum Sororis Mechtildis, part. II. c. 14.

se maculaverunt. » Et illa : « Quid autem facient quæ hoc neglexerunt? » Respondit: « Pœnitentia et confessione se abluant, et in magna delectatione et gaudio cum his quæ puræ Virgines sunt societatem habebunt; sed illas internas et superaffluentes delicias quas torrens meæ divinitatis influit, sentire non possunt. »

CAPUT XXXVIII.

DE ARRHIS VIRGINUM.

Apparuit etiam ei vice quadam Virginum Regina aureo circumamicta pallio, habens columbas rubeas intertextas, quarum binæ binæque ad invicem erant conversæ, ac intra ora sua viride gestabant lilium. Per aureum amictum intellexit notari amorem ferventissimum Dei, quo beata Virgo Maria super omnes flagrat; per rubeas columbas, invictam et columbinam patientiam quam in omni exhibuit adversitate. Per lilium vero, placitissimum ac nobilissimum fructum virtutum operumque suorum. Habebat etiam ad amictum suum zonam auream, de cujus medio pendebant annuli aurei sigillatim singuli catenis appensi ad invicem, qui omnes habebant gemmas rubeas ad terram versas. Per annulos significabantur arrhæ sponsales omnium Virginum Deo castitatis voto copulatarum. Qui idcirco appensi erant zonæ Matris Domini, quoniam ipsa benignissima Virgo arrhas omnium Virginum sibi devote famulantium, materna conservat diligentia, ob amorem Filii sui; et in hora egressionis earum de hoc sæculo, in conspectu Domini cuilibet arrham suam immaculatam resignat. Per gemmas vero rubeas notabatur, quod ipse Rex gloriæ, Jesus Christus,

Virgines Maria conservat.

sponsus Virginum, sanguine proprio arrhas Virginum sacrarum perornat. Per hoc quod gemmæ ad terram erant versæ, dabatur intelligi quod nulla virtus judicatur meritoria nisi exercitio corporis nobilitetur.

CAPUT XXXIX.

QUOD CHRISTUS CUM PŒNIS ANIMÆ SE VESTIT, ET EAS SUÆ PASSIONI UNITAS DEO PATRI OFFERT.

Laboranti aliquando gravi doloris infirmitate, apparuit ei Dominus Jesus Christus alba veste indutus, et cingulo cinctus de viridi serico et aureis scutulis facto, cujus longitudo ad genua ejus tendebat. At illa admirans, cum scire cuperet quid hoc sibi vellet, dixit ad eam Dominus : « En pœnis tuis me vestivi. In cingulo autem innuitur quod pœnis undique cingeris, et usque ad genua tota repleris. Sed ego omnes dolores tuos sic mihi intraham, et in te omnia patiar ; sicque in altissima placentia Deo Patri omnes pœnas tuas meæ passioni unitas offeram, eroque tecum usque ad ultimum flatum tuum, quem nusquam nisi in Cor meum perpetuo pausatura, efflabis. Egoque animam tuam tam inæstimabili amore ad me et in me ipso suscipiam, ut omnis cœlestis militia cum jubilo admiretur. »

Dominus vult in nobis pati.

CAPUT XL.

QUALITER DEUS IN ANIMA OPERATUR.

ITEM cum in infirmitate sua communicasset, dixit ad Dominum: « Heu me! dulcissime Deus meus, qualiter te modo in animam meam vocavi, quæ nec orationes nec aliquid boni præmisi? » Cui Dominus respondit : « Pater meus usque modo operatur, et ego operor; Pater meus operatur in te sua potentia tale opus, ad quod tuis viribus non sufficis; egoque in divina sapientia mea operor in te opus quod tuos sensus excedit. Spiritus quoque Sanctus immensa bonitate sua operatur in te opus quod gustu nondum vales sentire. »

Divinæ personæ in anima operantur quod ipsam excedit.

CAPUT XLI.

QUOD OMNIA BENEFICIA SIBI FACTA CHRISTUS SIBI REPUTABAT.

ITEM cum gravaretur ex eo quod hominum uteretur servitio, timens etiam ne plus commodi accepisset quam necesse haberet, et super hoc querulans Dominum invocaret, tale a Deo responsum accepit : « Ne timeas, neque turberis, quia omnia quæ pateris veraciter in te sustineo, et ideo omnia quæ tibi homines impendunt beneficia mihi fiunt [1]; egoque eos ac si mihi fecerint, condigna remunerabo

1. Cf. *Legatus* Lib. I. c. 12. in fine.

mercede. Omnes etiam qui tibi in hora mortis pia compassione adstiterint, non minus quam si meæ passioni condolentes interfuerint, gratum ab eis reputabo. Similiter qui exsequiis tuis pia devotione interfuerint, ac si meæ sepulturæ congruum honorem impenderint, acceptum mihi erit. »

Cumque specialiter pro sua servitrice oraret, vidit Dominum coram se, habentem zonam aureis circulis plenam, quam sibi ostendit dicens : « Ecce hæc sunt omnia vestigia ejus quæ in tuo servitio calcavit, quæ etiam coram oculis meis in æterna memoria erunt, cum omnibus quæ tibi unquam ministravit. » Commendavitque eam Dominus amori, ut ejus curam gereret, et in suis infirmitatibus ministraret. In quo intellexit, quod amor tribus modis animæ fructuose deservit. Primus est, quod omnia ejus negotia sibi commissa Deo fidelissime præsentat. Secundus est, quod omnia sibi recommendata in scrinio divini Cordis optime conservat, et in exitu animæ augmentata et nobilitata illi diligentius reconsignat. Tertius est, quod in labore et tribulatione homini bene assistit, coadjuvans in bonis et protegens a malis.

Amor tribus modis animæ inservit.

Igitur cum homo se minus sentit devotum, amore frigidum, et a Deo elongatum, invocet amorem, committens ei legationem suam, orans ut gratiam seu devotionis studium sibi dignetur impetrare. Similiter omnia bona quæ agit, tradat amori custodienda, ut ea postmodum in melius commutata recipiat. In omni quoque tribulatione et labore, amorem in auxilium invitet, quia eo præsente, homo laborem non sentit, nec deficiet in adversis.

Unde omnia nostra commendemus amori.

CAPUT XLII.

DE THRONO DEI, ET DE NOVEM CHORIS ANGELORUM, ET DE QUATUOR OSCULIS.

Cum hic liber scriberetur, ignorante penitus illa beata de qua dicimus persona [1], die quadam audivit in Missa vocem nominantem illam personam cui secreta sua revelare consueverat, ac dicentem : « Quid putas meriti accipiet illa pro eo quod scribit. » At illa admirans et stupens, familiarem suam si ea quæ sibi dicere solebat conscriberet requisivit. Illa vero fateri nolens, se prout poterat excusabat, addens ut Dominum interrogaret. Sequenti igitur die, cum beatam Virginem post Officium *Salve sancta Parens* salutaret, dixit ei Dominus : « Tace, et ea quæ tibi do accipe, et eis fruere. » Cum vero ita esset expectans, cœpit eadem verba iterare ; sed cor ejus eam redarguit cogitans illud : *melior est obedientia quam victimæ*, ultra prosequi non audebat. Et ecce duo Angeli venientes eam in sublime elevabant; anima vero hoc dono Dei se nimium indignam reputabat. Cui Angeli : « *Obliviscere populum tuum et domum patris tui.* » (Psal. xliv. 11.) In his verbis intellexit quod cum Deus animam per intimam contemplationem dignatur extollere, semetipsam et omnia etiam peccata sua debet oblivioni tradere, quatenus expeditius Deo vacans, his quæ sibi revelantur limpidius valeat inhærere. Tunc Angeli assumentes eam ad domum pulcher-

Mira Mechtildis per Angelos ad Deum exaltatio.

1. Cf. Lib. V. c. 27. Quæ persona ex familiaritate quam *Legatus* testatur fuisse inter Gertrudem et Mechtildem, videtur esse sancta Gertrudis.

rimam et miræ magnitudinis deduxerunt. Quam intrans vidit in ea novem choros Angelorum miro et ineffabili modo unum supra alium in modum cujusdam testudinis, dispositas et ordinatas. In summitate autem supra chorum Seraphim, thronus Dei et beatæ Virginis excellentissime eminebat.

Ex Corde Dei novem radii in choros Angelorum.

Vidit etiam de Corde Dei novem radios procedere in singulos choros, et quemlibet chorum radium suum omnibus choris aliis ministrare. Radius enim igniti amoris a Deo immediate procedens, chorum Seraphim illustrabat, et deinde choros alios omnes penetrabat. Sicque singuli lucem sibi a Deo immediate infusam aliis choris communicabant. Tunc anima ad pedes Domini procidens, ipsum intimis præcordiis salutabat. Et ait Dominus : « Ecce do tibi pacem meam, ut nunquam de aliqua re ita graveris, quod a me impediaris. » Fuerat enim nimis contristata, ita ut fere per septimanam ad Dominum per intimam cordis quietem non posset pervenire. Recordata est vero vocis quam hesterna audierat die, et interrogavit Dominum si vere familiaris illa sua scripserit, vel quid sibi vox illa voluisset. Cui Dominus : « Ne timeas neque solliciteris : permitte eam facere quod facit, nam ejus cooperator ero et adjutor. »

Grana quædam e divino Corde colliguntur.

Rogavit igitur Dominum ut eam instrueret qualiter beatam Virginem salutaret. Qui ostendens ei Cor suum : « Hic, inquit, inde accipies quo Matrem meam salutes [1]. » Statimque anima quasi avicula ad latus Domini volitans, grana quædam nivei candoris in modum mannatis de Corde Dei tulit, et Cordi beatæ Virginis imposuit, per quodlibet granum aliquod speciale gaudium ipsius Virginis exprimendo.

Inter Secretum vero cum beatam Virginem admoneret gaudii quod habet ex unione qua Deo supra omnem crea-

1. Cf. *Legatus*, passim, de his quæ cum defuerint in obsequio beatæ Mariæ debito, per divinum Cor supplentur.

turam familiaris vivit, Dominus et beata Virgo in invicem inclinantes, se diutissime sunt osculati. Dixitque Dominus ad animam : « Hoc osculum tuum in perpetuum erit, et omnes qui me aut Matrem meam, in unione illa qua mihi unitur salutant feliciter inseparabili unione mihi adhærebunt [1].

Osculum a Domino Matris erit animæ in perpetuum.

Post hæc anima scire cupiens ubinam anima felicis sororis M. modo esset, vidit eam in choro Seraphim, in modum avis contra faciem Domini directe volitantem ; per quod innuebatur cognitio illa qua in terris præ cæteris illuminata vigebat [2]. Vidit etiam familiaris suæ M. animam, quæ cum sorore M. quasi unus spiritus fuerat in Christo, paulo inferius, et tamen ita vicinam, ut eam manu teneret. In fine autem Missæ Dominus quatuor oscula dabat animæ, pro benedictione, cum ineffabilibus verbis dans ei certitudinem quod nunquam ab eo posset separari.

Soror Mechtildis memoratur.

CAPUT XLIII.

DE NOMINE ET UTILITATE HUJUS LIBRI.

Sicut jam diximus, hic liber fere totus ita conscriptus est, ut hæc Dei famula ignoraret. Sed dum a quodam didicisset, tantum contristata est, ut omnino consolari non posset. Unde ad Dominum solito ex more confugiens, ipsi tristitiam suam cum fiducia exponebat. Cui Dominus statim apparuit, hunc librum supra Cor suum in dextera sua tenens,

1. Cf. Part. IV. c. 8.

2. Cf. infra. Part. V. c. 3. item *Legatus*, lib. V. c. 7. Videtur pro Seraphim hic ponendum esse Cherubim.

eam osculatus est, dixitque : « Omnia quæ in hoc libro continentur scripta, a Corde meo divino profluxerunt, et refluent in ipsum. » Accipiensque librum suspendit eum ad collum animæ supra humerum ejus. Per quod intellexit quod curare non deberet de libro, quasi ad se non pertineret, quia Dei providentia et non sua præscientia fuerat conscriptus.

Omnia hujus libri a divino Corde profluxerunt et in ipsum refluent.

Interrogante autem illa Dominum, si adhuc desistere deberet, nec amplius dona Dei hominibus edicere, Dominus respondit : « Da me in liberalitate largiflui Cordis mei, et da me in bonitate mea, et non in tua. » Et illa : « Et quid fiet de libro illo post mortem meam, aut quæ utilitas ex eo proveniet? » Cui Dominus : « Omnes qui me fideli corde exquirunt, in eo lætificabuntur, et qui me diligunt, amplius in amore meo exardescent, et qui mœrentes sunt, in eo consolationem invenient. » Iterum anima Dominum requisivit quod esset vocabulum libri. Qui respondit : « LIBER SPECIALIS GRATIÆ vocabitur. »

Vocatur a Domino *Liber specialis gratiæ.*

Ex tunc illa hunc librum ita bene recognovit, quem nunquam corporeis viderat oculis, ut familiari suæ ostenderet quantitatem libri, et formam corii quo erat opertus ediceret, et zonæ qua circumligatus fuerat. Omnia quæ scripta continentur quasi pauca sunt, respectu omissorum ; nam veraciter præsumo dicere quod multa plura sæpius sibi revelata sunt, quæ nequaquam dicere volebat ; sed hæc in quibus utilitatem et instructionem esse credidit, ad Dei gloriam revelabat, in quibus sæpissime amatoria verba quæ ipsi Dilectus loquebatur, subtrahebat. Aliquando vero tam spirituale erat quod videbat, quod nullo modo verbis potuit explicare.

EXPLICIT PARS SECUNDA.